

**KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI AİLE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**AİLE YAŞAM DÖNGÜSÜNÜN 3. EVRESİNDEKİ AİLELERDE ANNE
ADAYININ PSİKOSOSYAL SAĞLIĞININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ**

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT

Yüksek Lisans Tezi

**KONYA
Temmuz 2020**

AİLE YAŞAM DÖNGÜSÜNÜN 3. EVRESİNDEKİ AİLELERDE ANNE ADAYININ
PSİKOSOSYAL SAĞLIĞININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Seher AKDENİZ

Konya
Temmuz 2020

KABUL VE ONAY

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT tarafından hazırlanan “Aile Yaşam Döngüsünün 3. Evresindeki Ailelerde Anne Adayının Psikososyal Sağlığının Evlilik Uyumuna Etkisi” başlıklı bu çalışma, 10 Temmuz 2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: **Dr. Öğr. Üyesi Hatice HARMANCI** _____
KTO Karatay Üniversitesi

Tez Danışmanı: **Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ** _____
KTO Karatay Üniversitesi

Jüri Üyesi: **Dr. Öğr. Üyesi Hatice Deniz GÜNAYDIN** _____
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi

Jüri tarafından kabul edilen bu çalışmanın Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Didem TUNÇEZ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Enstitü tarafından onaylanan Yüksek Lisans Tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını basılı veya dijital biçimde arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullar dâhilinde erişime açma iznini KTO Karatay Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle, Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak ve gelecekteki çalışmalar (makale, kitap, lisans, patent vb.) için tezimin tamamının veya bir bölümünün kullanım hakları yalnızca bana ait olacaktır.

Tezimin bütünüyle kendi çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izinle kullanılması zorunlu olan kaynakları, yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde izinlerin suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” kapsamında, tezim, aşağıda belirtilen koşullar haricince, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve KTO Karatay Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay ertelenmiştir.

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir.

10 Temmuz 2020

**Müzeyyen GÖKTAŞ
KARAKURT**

¹ MADDE 6(1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

²MADDE 6(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ay aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

³MADDE 7(1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

⁴ MADDE 7(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak Dr. Öğretim Üyesi Seher AKDENİZ danışmanlığında tarafımdan üretilen bu tez çalışmasında; sunduğum tüm veri, enformasyon, bilgi ve belgeleri bilimsel etik kuralları çerçevesinde elde ettiğimi, tüm değerlendirme, analiz, bulgu ve sonuçları bilimsel usullere uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım kaynakların tümüne bilimsel normlara uygun biçimde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

10 Temmuz 2020

**Müzeyyen GÖKTAŞ
KARAKURT**

Babam ve Anne'me

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda değerli bilgi ve önerileriyle bana yardımcı olan, Danışman Hocam, Dr. Öğretim Üyesi Seher AKDENİZ'e

Lisans ve Yüksek Lisans eğitim hayatım süresince engin bilgi ve deneyimleriyle eğitimime katkı sağlayan bütün hocalarıma

Bilimsel araştırmamın gerçekleşmesine imkân sağlayan T.C. Sağlık Bakanlığı Van İl Sağlık Müdürlüğü'ne

Tezimin uygulama aşamasında gönüllükle çalışma grubuma katılan ve çalışmamın ortaya çıkmasını sağlayan ilk defa annelik duygusunu tadacak olan kıymetli anne adaylarına, araştırmamın veri toplama aşamasında yardımlarına ihtiyaç duyduğum zaman desteklerini esirgemeyen Edremit İlçesine bağlı Aile Sağlığı Merkezlerinde görev alan sağlık çalışanı mesai arkadaşlarıma

Tez çalışma sürecim de dâhil olmak üzere hep yanımda olan kıymetli dostlarıma

Her daim yanımda olan, sevgileri ve destekleri hiç bitmeyen, dünyada var olma sebebim anneme, kendim olmamı sağlayan canım babama ayrıca çok değerli ağabeyim, ablam ve kardeşime

Bana hissettirdiğin sevgin, sonsuz güzellikler, seninle geçirdiğim ve geçireceğim günler için hayat arkadaşım Nejdet'e

Yürekten teşekkür ederim.

Temmuz, 2020

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT

ÖZET

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT

AİLE YAŞAM DÖNGÜSÜNÜN 3. EVRESİNDEKİ AİLELERDE ANNE ADAYININ PSİKOSOSYAL SAĞLIĞININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Konya, 2020

Bu araştırma aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki ailelerde anne adayının psikososyal sağlığının evlilik uyumuna etkisini inceleyen bir araştırmadır. Araştırma çalışma grubunu, Van İlinin Merkez Edremit İlçesinin Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğüne bağlı Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran 18-35 yaş arası evli gebe kadın oluşturmuştur. Çalışma grubuna uygun örnekleme tekniği ile ulaşılmıştır. Araştırma Haziran 2019 tarihinde başlayıp, Temmuz 2020 tarihinde tamamlanmıştır. Araştırmada Yıldız (2011) tarafından geliştirilen 46 madde ve 6 alt grubu olan Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği (GPSDÖ), Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tutarel Kışlak (1999) tarafından yapılan 15 maddeden oluşan Evlilikte Uyum Ölçeği (EUO) ve Gebe Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada toplanacak verilerin analizinde SPSS 24.0 paket programından yararlanılmıştır. Bu araştırma tanımlayıcı bir araştırma olup, ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Gebelerin sosyo-demografik özellikleri, evliliğe ilişkin özellikleri ve gebeliğe ilişkin özelliklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında veri setinin normal dağılıma uyma durumu Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiş ve normal dağılım olmadığından dolayı Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi gibi non-parametrik testler kullanılmıştır. Gebelerin Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ile Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişki Spearman testiyle incelenmiştir. Anne adayının, Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplam puanlarının ortalaması $3,24\pm 0,34$ 'tür. Araştırmadaki katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının ortalaması ise $45,63\pm 7,61$ olarak bulunmuştur. Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlara bakıldığında aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar saptanmıştır ($p<0,05$). Sonuç olarak GPSDÖ toplam puanları arttıkça EUÖ puanları da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anahtar kelime 1, Aile yaşam döngüsü 2, anne adayları 3, psikososyal sağlık 4, evlilik uyumu

ABSTRACT

Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT

THE EFFECT OF MOTHER CANDIDATES PSYCHOSOCIAL HEALTH ON MARRIAGE HARMONY IN 3rd PHASE OF FAMILY LIFE CYCLE FAMILIES

Thesis Title

Master's Thesis

Konya, 2020

This investigation examines the effect of mother candidates psychosocial health on marriage harmony in 3 rd phase of family life cycle families. The research study group was formed by 18-35 years old married pregnant women who consulted to Family Health Center of Edremit Health Directorate of Van. The study group was reached with the appropriate sampling technique. The research started in June 2019 and finished in May 2020. In this research Evaluating the psychosocial Health in Pregnancy Sale which consists of 46 articles and has 6 inferior groups and is developed by Yıldız (2011), the validity and security study developed by Wallece (1959) , The Harmony in Marriage Scale which is developed by Tutarel Kışlak (1999) and consists of 15 subjects and Pregnant Infurmation Form are used. In the analyzing process of the data that will be gaired during the research SPSS 24.0 pack programme is used. This research is a defining research and is created due to the relationship scanning model.The Evaluation Scale of Psychosocial Health in Pregnancy and marriage harmony scale points comparison's data sets being fit with normal distribution according to the social demografic features, features related with marriage and pregnancy is investigated by Kolmogorov-Smirnov test and because there is not a normal distribution non parametric tests like Mann-Whitney and Kruskal-Walls are used. The relationship between the evalvation of psychosocial health in pregnancy scale and marriage harmony scale points is examined by Spearman test. The mother candidates average of total points of the scale of evaluation of psychosocial health in pregnancy is $3,24 \pm 0,34$. The average of total points of marriage harmony scale of the participants in this research is found as $45,63 \pm 7,61$. If we look at the correlation between GPSDÖ and EUÖ we determine statistically meaningfull and positive directed correlations between the points they gained. Finally as the total points of GPSDÖ inaease the EUÖ points also increase.

Keywords

Keyword 1, Family life cycle 2, mother candidate 3, psychosocial health 4, marriage harmony.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
2. 1. Gebelik	6
2.2. Gebelik ve Psikososyal Sağlık	7
2.3. Gebelik ve Psikososyal Destek.....	8
2.4. Evlilik	10
2.5. Evliliğe İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar	12
2.5.1. Yükleme Kuramı	12
2.5.2. Denge Kuramı.....	13
2.5.3. Bağlanma Kuramı	14
2.6. Evlilik Uyumu	15
2.6.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler	16
2.6.2. Evlilik Uyumu ve Psikolojik Belirtiler	18
2.7. Aile	20
2.8. Aile Yaşam Döngüsü.....	21
2.9. Aile Yaşam Döngüsü Evrelerine Göre Aile Danışmanlığına Başvurma Nedenleri	23
3. YÖNTEM.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	26
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	28
4. BULGULAR	30
5. TARTIŞMA	67
KAYNAKLAR	75
ÖZGEÇMİŞ	82
EKLER.....	82
EK 1. BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU	83
EK.2 GEBE BİLGİ FORMU	84
EK 3. GEBELİKTE PSİKOSOSYAL SAĞLIĞI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ.....	86
EK 4. EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ.....	90
ETİK KURUL/KOMİSYON İZİNİ/MUAFİYETİ.....	93

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Krausz (1986)'un eşler arasındaki görev paylaşımına ilişkin bulgusu	19
Tablo 2. Duvall'in aile yaşam döngüsü evreleri	23
Tablo 3. Kadınların sosyo-demografik özellikleri (n=208)	30
Tablo 4. Kadınların evliliğe ilişkin özellikleri (n=208)	31
Tablo 5. Kadınların gebeliğe ilişkin özellikleri (n=208).....	32
Tablo 6. Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları (n=208)	34
Tablo 7. Kadınların yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)	34
Tablo 8. Kadınların eşinin yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	36
Tablo 9. Kadınların çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	38
Tablo 10. Kadınların eşinin çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	39
Tablo 11. Kadınların eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	41
Tablo 12. Kadınların eşinin eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	43
Tablo 13. Kadınların aylık gelirine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)	45
Tablo 14. Kadınların evlilik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)	46
Tablo 15. Kadınların evlilik süresine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)	48
Tablo 16. Kadınların evlenme şekline göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208).....	49
Tablo 17. Kadınların eş ile akrabalık durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	51
Tablo 18. Kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208).....	52
Tablo 19. Kadınların eşle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)	54
Tablo 20. Kadınların ilk gebelik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	55

Tablo 21. Kadınların gebelik haftasına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	57
Tablo 22. Kadınların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	58
Tablo 23. Kadınların gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	60
Tablo 24. Kadınların gebelikte eşten alınan destekten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	62
Tablo 25. Kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) ..	63
Tablo 26. Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar (n=208) ..	65

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Yaşam döngüsü boyunca karşılaşılan stresörler, güçlükler ve iyi oluş22

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltma	Açıklama
Akt.	Aktaran
ASM	Aile Sağlığı Merkezi
AYD	Aile Yaşam Döngüsü
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği
GPSDÖ	Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği
s.	Sayfa
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TAYA	Türkiye Aile Yapısı Araştırması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
WHO	Dünya Sağlık Örgütü

1. GİRİŞ

Aile kavramsal olarak insanın yaşadığı biyolojik bir evreyi ifade etmektedir. İnsan yaşamı, değişik biyolojik dönemlerden geçmektedir. Bu noktada, bireyler hem psikolojik hem de sosyal desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu çerçevede, bireylerin fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması için toplumda çeşitli kurumsal/sosyal önlemler alınmıştır.

Aile toplumun en küçük kurumsal yapısıdır ve evlilik ile bunu yasal hale getirmektedir. Evlilik birbirinden farklı iki cinsiyetin farklı ilgi, istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, birlikte yaşamak, yaşantılarını paylaşmak için yasal temellere dayanan, cinsel birliktelik kurmak, çocuk sahibi olmak ve bunu devlet onaylı bir sözleşme ile belgelemesi ve toplumun kabulüne sunmasıdır. Çiftlerin ortak paydada buluşması, ailedeki görev ve sorumlulukların paylaşılması, cinsiyet temelli aile üyelerinden birine çok fazla yüklenilmemesi aile de uyumu arttıran faktörlerdendir.

Aile yaşamında karşılaşılan genel problemlerden biri de anne adayının psikososyal sağlık sorunu yaşaması ve bu durumun evlilik uyumunu etkilemesi durumudur. Sosyal ve psikolojik sağlık durumu birincil anneyi ikincil bebeği etkilemektedir. Bu doğrultuda topluma sağlıklı bireylerin katılımının sağlanması ve sağlıklı aile yaşamının sürekliliği açısından oldukça önem arz etmektedir. Söz konusu etkinin aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki aileleri etkileyeceği göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca aile yaşamında karşılaşılan ilk bebeğin doğumuyla başlayacak olan evlilik sürecinde sisteme yeni bir üyenin katılacak olması yeni roller kazandırmakta, sorumluluğu arttırmakta ve evlilik uyumunu etkilemektedir.

Bu çalışmada anne adayının psikososyal sağlıklarının aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki ailelerde evlilik uyumunu nasıl etkilediği Van örneği üzerinden değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları anne adayları 18-35 yaş arası kadınların sosyal çevresi ile olan uyumu ve psikolojik sağlıklarının değerlendirilmesini sağlamış, aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki ailelerde sisteme yeni bireyin katılımının evlilik ilişkileri ve uyumu hakkında yarattığı yeniliklerin değerlendirmelerini gerçekleştirmiştir. Yapılan araştırma ile gebelik döneminde ve buna bağlı evlilik

uyumunda sorun yaşıyan ailelere danışmanlık hizmeti verecek aile danışmanlarına, birinci basamak sağlık kuruluş hizmetlerinde koruyucu/önleyici çalışmalarda bulunan sağlık çalışanlarına, güçlü ve sağlıklı aileler için etkili programlar geliştirmede kullanılmak üzere katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Araştırmanın kapsamı Van İli Merkez Edremit İlçesinde yaşıyan aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde yer alan evli anne adayları 18-35 yaş kadın ile sınırlıdır. Araştırmada üç bölüm yer almaktadır. Birinci bölümde giriş, araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayım ve sınırlılıkları bulunmaktadır. İkinci bölümde gebelik, gebelikte psikososyal sağlık ve psikososyal destek, evlilik, evliliğe ilişkin kuramsal yaklaşımlar, evlilik uyumu, evlilik uyumunu etkileyen faktörler ve psikolojik belirtiler, aile, aile yaşam döngüsü ve bu evrelere göre aile danışmanlığına başvurma nedenleri hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise araştırmanın amacı, modeli, bulguları, daha önce yapılan çalışmalara karşılaştırılması, bilime katkısı, tartışma, sonuç ve öneriler bulunmaktadır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Aile yaşam döngüsünün başlangıcı kabul edilen ve erişkin gençlik safhasındaki önemli bir değişim süreci olan evlilik, geleneğe dayalı toplumlarda bulunduğu üzere, çağdaş toplumlarda da topluma ilişkin değerli bir kurum ve en önemli sosyal sistemlerinin bir parçasını oluşturmaktadır (Demir ve Durmuş, 2015, s. 637). Aile, günümüzde temel yapı taşı olarak adlandırılmakta ve toplumdaki kurumların en öncesinde gelmektedir. Çiftler evlendikten sonra ebeveyn olmaya karar vermekte ve aileye yeni bireyin katılması ailenin yenilenmesine, ilişkilerinde farklılık göstermesine sebep olmaktadır. Ebeveynlerin, ikili ilişkilerinden, yaşamlarından, yaşamdaki umutlarından, çalışma hayatlarından, yakın ilişkisi bulunanlardan, yaşadığı çevreden beklentileri de değişkenlik göstermektedir (Beydemir, 2008, s. 21). Gebelik ve evlilik süreci kadınların psikolojik sağlık belirtilerini etkilemektedir. Aile rolleri bir yandan kadını erkeğe göre daha çok sorumluluk yüklemekte, bir yandan da kadınlara eş ve anne kimliklerine sahip olmasını sağlayarak sosyalleşme sürecine katkı sağlamaktadır (Bilen, 2003, s. 76). Gebelik dönemi kadının yaşamında biyolojik, psikolojik, sosyal anlamda farklılıkların görüldüğü evredir. Gebelik sürecine uyum sağlanması için gebelik durumuna isteklilik ya da isteksizlik hali, biyolojik ve psikolojik açıdan iyilik durumu, anneliğe isteklilik ya da isteksizlik durumu ve evliliğe/eşe uyumun sağlanmış olmasıyla beraber, bütün bu etmenler üzerinde gücü olan eşin yardımı ve eş ile olan uyumu üzerinde yeterli seviyede durulmadığı görülmektedir (Akkaş, 2014, s. 68). Bu bağlamda aile yaşamında karşılaşılan genel problemlerden birisi rollere ilişkin sorunların yaşanması, gebelik sürecinde sadece fiziksel iyiliğe odaklanıldığı psikolojik iyi oluşun sağlanmadığı evliliklerde; evlilik uyumunun olumsuz etkilenmesi durumudur. Bu çalışmada aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olan ailelerde anne adayının psiko-sosyal açıdan iyi olmasının evlilik uyumunu nasıl etkilediği Van örneği üzerinden değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirmenin yapılabilmesi için aşağıda bulunan sorulara yanıtlar aranmıştır.

Gebe kadınların Psikososyal Sağlığı ve Evlilik Uyumları ne düzeydedir ve Psikososyal Sağlık ile Evlilik Uyumları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Alt problemler

1. Gebe kadınların sosyo-demografik özelliklerine (yaş, eğitim durumu, gelir vb.) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
2. Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlilik yaşı, süresi vb.) özelliklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
3. Gebe kadınların gebelik özelliklerine (gebelik haftası, destek alma vb.) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
4. Gebe kadınların sosyo-demografik özelliklerine (yaş, eğitim durumu, gelir vb.) göre Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
5. Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlilik yaşı, süresi vb.) özelliklerine göre Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
6. Gebe kadınların gebelik özelliklerine (gebelik haftası, destek alma vb.) göre Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı aile yaşam döngüsün 3. Evresindeki ailelerde anne adayının psikososyal sağlığının değerlendirilmesi ve evlilik uyumuna etkisinin incelenmesidir. Bu bağlamda sisteme yeni katılacak olan bireyin, anne adayının psikososyal sağlığına ve evlilik uyumuna etkisini belirlemek, Van İli Edremit İlçesinde ikamet eden anne adaylarının psikososyal sağlıklarına ve evlilik uyumuna etki eden diğer değişkenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Elde edilen bulguların anne adayları 18-35 yaş arası kadınların sosyal çevresi ile olan uyumu ve psikolojik sağlıklarının değerlendirilmesi, evliliklerindeki uyum ve annelik rolüne hazır bulunuşluk düzeyinin ortaya konması; aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki ailelerde sisteme yeni bireyin katılımının evlilik ilişkileri hakkında yarattığı yeniliklerin değerlendirmelerin yapılması; birinci basamak sağlık kuruluşunda

koruyucu/önleyici çalışmalara kaynaklık etmesi ve aile danışmanlığı alanında katkıda bulunması öngörülmektedir.

Gebelik döneminde biyolojik, hormonal farklılıkların yanında anne rolüne ilişkin düşünsel, davranışsal, duygusal farklılıklar yaşanmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olan ve ilk defa anne olacak kadınların olduğu ailelerde evlilik ilişkileri hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Sağlıklı annelerin yaşayabilmesi ve doğacak sağlıklı bebekler için anne adayının sadece fizyolojik olarak iyi olması değil sosyal ve psikolojik olarak da her haliyle sağlıklı olması beklenmektedir. Sağlıklı anneler demek sağlıklı çocuklar demektir. Literatürde gebelikte psiko-sosyal durumun evlilik uyumuna ilişkisi konusunda araştırmaya az rastlanmaktadır. Aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olan evli çiftlerde anne adayının psiko-sosyal sağlığının evlilik uyumuna etkisi hakkında araştırma yapılmaması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları;

- Anketi cevaplayan evli anne adaylarının güvenilir ve içten davrandıkları,
- Van da ikamet etmekte olan evli, aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olan ailelerin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları;

1. Evren Van İl Merkezindeki Merkez Edremit İlçesi ile sınırlanmıştır. Araştırma Van İl Merkezinde yaşayan aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde yer alan evli anne adayları 18-35 yaş kadınlarla sınırlıdır.
2. Araştırmanın sonucu 'Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği (GPSDÖ)', 'Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ)' ve 'Gebe Bilgi Formu' ölçeklerinden elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.
3. Tek Aile Sağlığı Merkezine (ASM) gelen gebe sayısı azlığı sebebiyle Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğüne bağlı bütün Aile Sağlığı Merkezlerinden yararlanılmıştır. Sonuçlar araştırmanın örneklemeyle sınırlıdır.

2. 1. Gebelik

Kişisel kalıtsal özellikler her bünyenin hücresinde bulunmaktadır, ancak bu özelliklerin kuşaktan kuşağa aktarımı kadında ‘*ovum*’ (besin değeri yüksek kadın üreme hücresi), erkekte ‘*spermium*’ (minik ve hareketli erkek üreme hücresi) tarafından gerçekleşmektedir (Taşkın, 2012, s. 50).

Gebelik kadın ve erkek üreme hücrelerinin birleşmesi ‘*fertilizasyon*’ ile başlayan, son adet (*menstruasyon*) tarihinden itibaren 280 gün devam eden ve bebeğin dünyaya gelmesi ile son bulan bir süreçtir (M.E.B., 2016, s. 3). Gebelikte geçen üç aylık periyodların her birine ‘*trimester*’ terimi kullanılmakta, trimester dönemlerinin her birinde fiziksel, hormonal, psikososyal değişimler yaşanmaktadır (Doğan, 2018, s. 7; Akben, 2019, s. 9).

Gebelik üç trimesterden oluşmaktadır. Gebeliğin ilk dönemleri olan 1.-14. hafta aralığı birinci trimester, gebeliğin orta dönemleri olan 15-28. hafta aralığı ikinci trimester, gebeliğin son dönemleri olan 29-42. hafta aralığı üçüncü trimester olarak kabul edilmektedir (Özçalkap, 2018, s. 3).

Gebelik fizyolojik yapıda, psikolojik duygularda, hücreden en gelişmiş organa kadar birçok yenilik ve değişimler ortaya çıkarmaktadır (İnanır, Çakmak, Nacar, Güler ve İnanır, 2015, s. 196; Bekmezci, 2015, s. 4).

Fizyolojik değişimlerde kilo alımı, protein, karbonhidrat, yağ, folik asit, su ve mineral metabolizmasındaki değişiklikler, kanın yapısında ve hacminde, kardiyovasküler, solunum, gastrointestinal, endokrin, üriner, kas iskelet sistemindeki değişiklikler görülmektedir. Gebelikte görülen normal fizyolojik değişimlerin anlaşılması, gebelik ile birlikte ortaya çıkan rahatsızlıkların belirlenmesinde oldukça önemlidir (M.E.B., 2012, s. 11-15).

Gebelik kadının yaşamında; vücudunda görülen fizyolojik değişimlerinin yanında psikolojik değişimlerinde yer aldığı dönemdir. Anne olmak mutluluk duygusunu hissettirdiği gibi kaygı ve gerginlik gibi duygu değişimlerini de hissettirmektedir. Araştırmalara göre gebe nüfusunda depresyon ve anksiyetenin normal dağılıma göre daha çok rastlanıldığı bilinmektedir (Zaman, Özkan ve Toprak, 2018, s. 21). Anne adayını

sağlıkla doğacak bebeğine kavuşma ümidiyle beklerken psikolojik rahatsızlıkların ortaya çıkabileceği bir süreç yaşamaktadır (Erdem ve Erten Bucaktepe , 2012, s. 459).

2.2. Gebelik ve Psikososyal Sağlık

Dünya Sağlık Örgütü(WHO)'nün 7 Nisan 1948 tarihinde yürürlüğe giren Anayasası'nda sağlık; 'yalnızca hastalık veya sakatlıkların olmaması değil, fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden tam iyilik hali' olarak tanımlanmaktadır (WHO, 1948).

Psikososyal terimi ise, deneyimimizin psikolojik yönleri (yani düşüncelerimiz, duygularımız ve davranışlarımız) ile daha geniş sosyal deneyimimiz (yani ilişkilerimiz, aile ve toplum ağlarımız, kültürel ve sosyal değerlerimiz) arasındaki dinamik ilişkiyi ifade etmektedir. Bu nedenle, terim sadece sağlık ve esenliğin fiziksel veya psikolojik yönlerine odaklanmak yerine, insanların deneyimlerinin bütünlüğünü vurgulamakta ve bu sorunları ortaya çıktıkları daha geniş aile ve topluluk ağları bağlamında görme ihtiyacının altını çizmektedir (INEE, 2016, s. 8; Yılmaz, 2018, s. 10).

Aile ve iş ilişkisinde, aile bireylerinin yeni rol kazanımında, vücut bütünlüğünde, gebelik süreci kadınların değişim gösterdikleri dönemdir. Bu sebeple gebe kadınların fizyolojik durumları etkilendiği üzere ruhsal ve çevresel uyumu da etkilenmektedir. Üzüntü ve gerginlik yaratacak etmenlerle karşı karşıya gelme olasılığının en üst seviyede olduğu hamilelik sürecinde iyi olma durumu ve psikososyal sağlık negatif olarak etkileşim göstermektedir (Özşahin, Erdemoğlu ve Karakayalı, 2018, s. 43; Hancıoğlu Aytacı, 2017, s. 8).

Gebelik döneminde psikolojik sağlığın iyi seviyede olması anne adayını ve doğacak bebeğin sağlığı açısından oldukça önemli bulunmaktadır (Yıldız, 2011, s. 64). Gebelikte psikososyal sağlığı birden fazla etkileyen risk faktörleri mevcuttur. Anne adayının gebelikteki psikososyal sağlığı;

- Kadının eğitim ve sosyo- ekonomik seviyesi,
- Daha önce yaşamış olduğu gebelik ve doğum tecrübesi,
- Sahip oldukları çocuk sayısı,
- İstenen gebelik olup-olmayışı,
- Eş ile uyumu,
- Ailedeki kişilerin anne adayına yönelik davranışları,

- Kadının daha önce geçirdiği psikolojik rahatsızlıklar,
- Çevredeki yararlı ve yararlı olmayan rol modeller,
- Kadının gebelik hakkında sağlıklı bilgisinin bulunmaması,
- Kendine güvenin azlığı, sosyal yalıtılmışlık ve çevresindeki anlamlandırdığı sosyal destek seviyesi gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Körükçü, Deliktaş, Aydın ve Kabukçuoğlu, 2017, s. 152).

Gebelik ve doğumdan sonra fizyolojik değişimle beraber duygulanım bozuklukları ve psikososyal değişiklikler oluşmakta, uyum gösterilmediğinde kadınlarda duygusal tepkiler ve aile içerisinde kriz meydana gelmektedir (Değirmenci, 2016, s. 7). Özellikle istenen gebelik olmayışı gebe kadında anksiyete bozukluğu yaratmakta, ayrıca aileye yeni katılacak üyenin sağlığı, doğum sırasında meydana gelebilecek komplikasyonlar gibi olumsuz düşüncelerin yoğunluğu anne adayını doğum öncesi streslendirmekte ve kaygı düzeyinin artmasını sağlamaktadır. Gebelik döneminde sık görülen depresyon (Çalık ve Aktaş, 2011, s. 142), oluşan duygusal rahatsızlıklar, kaygı bozuklukları, bebeğin zamanından önce doğmasına, beklenen kilosundan daha aşağıda olmasına ve gelişim geriliğine neden olabilmektedir (Dağlar, Nur, Bilgiç ve Kadıoğlu, 2015, s. 34; Gül, 2014, s. 23).

2.3. Gebelik ve Psikososyal Destek

Psikososyal destek, bireyler, aileler ve topluluklar arasındaki dayanıklılığı kolaylaştırma süreci olarak bilinmektedir (INEE, 2016, s. 8). Psikososyal destek, karşılıklı olarak devamlı birbiri üzerinde psikolojik ve sosyal değişim yaratma gücü olan bağlantıdır. Psikososyal destek, insanlar için biyolojik olmayan müdahaleleri tanımlamak için kullanılmaktadır. Psikososyal destek karşılıklı olarak güçlendirici ve tamamlayıcı olma özelliği taşımaktadır (IASC, 2007, s. 33).

Sosyal destek; kişinin değer gördüğüne, sevildiğine, önem verildiğine dair inancın yüksek olduğu, hayatındaki bunalımın eksiltilmesine ve ciddi yaşam olaylarına uyumunun rahatça sağlayabilmesine destek olduğu ve ruhsal sağlığının korunmasına imkan hazırladığı süreç olarak bilinmektedir. Bu sürecin başlamasında kuşkusuz anne ve baba rolünün kazanılması annelerin çevresindeki kişiler aracılığıyla bunu hissetmesi özellikle babaların gebelik sürecine katılımları için bilgilenmeleri ve çözüm odaklı

yaklaşabilmeleri ile gerçekleştirilen fiziksel, ruhsal, eğitici ve ekonomik destektir (Meral ve Cavkaytar, 2012, s. 20; Hbek Akarsu, 2016, s. 22).

İlk kez anne olmak, yetişkinliğin önemli bir gelişimsel geçişidir ve değişim bu sürecin kaçınılmaz bir unsurudur. Daha önce yapılmış araştırmalar, Uluslararası ve Ulusal Politika Belgeleri anne ve bebek refahı için desteğin gerekli olduğunu ve kadınların anneliğe adaptasyonunu kolaylaştırdığını göstermektedir. Geçiş aynı zamanda annelerin yeni anne olma yeteneklerine dair kendi inançlarından etkilenmektedir. Bu etkilenmeler annelerin ruh sağlığı ve refahını yükseltmede etkili olmaktadır. Doğum sonrası dönemde anneler, hem ev işleri hem de bebek bakımı için kocalarından ve annelerinden aldıkları yardımın kendileri için büyük önem taşıdığını belirtmektedirler (Leahy-Warren, McCarthy ve Corcoran, 2012, s. 389; Tekin, 2009, s. 4).

İlk kez anne olma süreci, kadınların gergin hissetmesine veya belirli aralıklarla zor durumlarla karşılaşmasına neden olduğu için, yakından bağlı olduğu eş, akraba, dost gibi sosyal çevresi tarafından sağlanan parasal, ruhsal yardıma ihtiyaçları olmaktadır. Sosyal destek, gebelik dönemi uyum sağlama sürecini etkileyen bir faktör olması nedeniyle kadının ihtiyacı olan yardımların gerçekleştirilmesi açısından önemli görülmektedir (Çalışır, 2003, s. 5; Kuğu ve Akyüz, 2001, s. 61).

Sosyal destek, sağlığı iyileştiren ve güçlendiren bir sistemdir. Sosyal destek sistemi, kişinin hayat zorlukları karşısında mücadele etmesinde yardımcı olmaktadır. Her ailenin sosyal destek ihtiyacı ailenin yapısına, kişinin yaşına, cinsiyetine göre değişmektedir. Sosyal destek kişilerin hayatında önemli bir yardım sağlayan bireylerarası ilişki olarak tanımlanmaktadır (Yüzer, Yiğit ve Taşdelen, 2006, s. 55; Özer, 2015, s. 17).

Sorias (1992) sosyal desteği, zorlu yaşam şartlarına karşı kolay baş edilebilmek için yardım sağlayan arabulucu bir parametre olarak görmektedir. Nuckolls ve arkadaşları, yaşamındaki değişikliklerinden ve gebelikteki sorunlardan en az düzeyde etkilenen gebelerin sosyal desteklerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal destek, insan hayatında gerginliğe neden olan unsurların etkilerini en aza indirgeyerek ve sağlıklı davranışları kolaylaştırarak, kişinin duygusal stresleri ile başa çıkmasına yardımcı olmaktadır. Bu sebeple sosyal desteğin stres/hastalık ilişkisinde önleyici görevi olduğu bilinmektedir (Akt: Alan, 2011, s. 18).

Gebelik dönemindeki psikososyal problemleri önlemedeki ilk yapılacak adım risk grubundaki kadınların tespit edilmesidir. Gebelikte tespit edilen psikososyal problemlerin tedavisinde; psikoterapi ve ilaç tedavisi kullanılmaktadır. Hafif seviyedeki psikososyal problemlerin tedavisinde, öncelikli olarak psikoterapi kullanılırken, orta ve üst seviyedeki psikososyal problemler için ilaç tedavisi (antidepresanlar) kullanılmaktadır. Psikoterapi'nin amacı, gebenin kendisine ait duyguları anlamlandırması ve ortaya çıkarmasıyla problemlerini çözebilmesidir. En fazla tercih edilen psikoterapi yöntemleri, sosyal etkileşim, kişiler arası ilişkiler psikoterapisi ve bilişsel-davranışçı terapidir. Gebelik döneminde kişiler arası ilişkiler psikoterapisinin uygulanması ile 16 haftalık süreçte ruhsal durumun yeteri kadar iyileştiği gözlemlenmiştir (Koyuncu, 2013, s. 12; Sözeri, 2011, s. 24).

Gebelik sürecindeki fiziksel tepkiler kadar psikososyal tepkilerin bilinmesi ve engellenmesi, anne ve doğacak çocuğun sağlığına yönelik zararların en alt düzeye indirgenmesi açısından önemlidir. Bu kapsamda gebenin tıbbi takibinde fizyolojik muayenesi ile beraber psikososyal değerlendirmenin de yapılması, koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinin iyi seviyeye getirilmesi bakımından aile hekimliğinin sağlık sisteminde ilk basamak oluşu, ortaya çıkabilecek olan problemlerin önlenmesinde holistik yaklaşım bakımından önem taşımaktadır (Yıldız, 2011, s. 64; Şentosun, 2017, s. 24).

2.4. Evlilik

Evlilik; farklı bakış açısına sahip, ayrı hayat biçimi ve ilgi alanları olan farklı iki cins bireyin, toplumun onay verdiği bir sözleşme ile toplumdaki gizlenmeden, cinsel isteklerini karşılıklı olarak doyum sağlayabildikleri bir kurumdur. Toplum tarafından onay verilmiş cinsel birliktelik işlevinin dışında sağlıklı bir evlilik kurumundan, bağlılık, değer verme, güven, dayanışma, şefkat ve sevgi isteklerinin de sağlanması beklenmektedir (Ar, 2014, s. 35).

Evliliğin kurulması hukuk kurulları ile gerçekleşmektedir. Evlilik yaşı için Türk Medeni Kanunu (2001) Madde 11'de evlilik yaşı erginlik dönemi yani on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlar ve evlenme kişiyi ergin kılar maddesi yer almaktadır. Madde 124'e göre erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek

veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak buldukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir maddesi bulunmaktadır.

Yaşama biçimi olan evlilik evrensel olarak değişik kültürlerde görülmektedir. Evlilik tercihleri de farklılık göstermektedir (Özgüven, 2014, s. 70). Türkiye Aile Yapısı Araştırması (TAYA) 2006 yılı verilerine göre bekâr kişilere evlenmek isteyip istemediği sorusunu yöneltmiş ve akabinde ‘evet’ ve ya ‘kararsızım’ yanıtını söyleyen kişilere evlenecekleri bireyde hangi nitelikleri aradıkları sorulmuştur. Türkiye çapında, kadınların hayatını birleştirecek oldukları karşı cinsten en önemli nitelik "bir işinin olması" (%95), "erkeğin kendisine âşık olması" (%90) ve "aile yapılarının benzer olması" (% 87) cevabını vermişlerdir. Erkeklerde ise bu nitelikler "kadının kendilerine âşık olması" (% 94), "ilk kez evlenecek olması" (% 90), "aile yapılarının benzer olması" (% 80,8) yanıtları gelmiştir.

Feldman (1989)’a göre evlilik ilişkisi bir süreç olarak düşünülmektedir. Bu süreç evlilikteki ilk yıllar, çocuklu aile yılları ve çocukların evden ayrılmasıyla ortaya çıkan dönemler olarak ayrılmıştır. Evlilik sürecinin ilk aşamasında bireyler evliliğin getirdiği sorunlar ve sorumluluklarla yüzleşirler ve bu dönemde eşler daha çok ev ile ilgili sorumlulukların paylaşımlarıyla ilgili konularda anlaşmazlıklar ve çatışmalar yaşamaktadırlar. Daha sonraki aşamada ise evli olan eşler çocuk sahibi olma ya da olmama konusunda karar verir ve çocuk sahibi olma konusundaki kararları doğrultusunda ise çocuğun sağlıklı bir şekilde yetiştirilmesi konusunda sorumlulukları yerine getirmeye çalışırlar. Üçüncü aşamada ise büyüyen çocukların evden ayrılmasının ardından eşlerin yalnız kaldığı dönemi yaşarlar. Bu dönemde evli olan eşler birbirlerine daha çok zaman ayırmakta ve birbirleriyle vakit geçirmektedirler (Denli, 2016, s. 4).

Bütün toplumların, ailenin kurumsal değeri kazanması için evliliği kendilerine özgü normlarıyla buluşturduğu gözlemlenmektedir. Normların en başında evlilik türleri yer almaktadır (Ünal, 2016, s. 230). Şematik açıdan evlilik türleri ise şunlardır:

1. Oturulan Yere Göre; a. Matrilokal: Erkek bireyin eşinin ailesiyle birlikte aynı evde yaşamasıdır (iç güveyliği), b. Patrilokal: Kadın bireyin eşinin ailesiyle birlikte aynı evde yaşaması ve c. Neolokal: Çiftlerin ailelerle birlikte değil kendi evlerinde yaşamalarıdır.
2. Eş Sayısına Göre ise; a. Monogami: Tek eşli evliliktir, b. Poligami: Birden fazla eşli evliliktir, birden fazla evlilik de ikiye ayrılmaktadır: 1. Poliandri: Bir kadın aynı

zamanda birden çok erkek ile evli olmasıdır, 2. Polijini: Bir erkek aynı zamanda birden çok kadın ile evli olmasıdır.

3. Eşin Seçildiği Gruba Göre Yapılan Evlilikler: a. Endogami: Akrabadan oluşan evliliklerdir, b. Ekzogami: Akrabadan olmayan evliliklerdir (Bağlı ve Sever, 2005, s. 12).

2.5. Evliliğe İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar

Evlilik dinamiklerinin ve müdahalelerinin ilkelerini anlama, kuramsal yaklaşımlarla daha fazla incelenemediği için, evliliğe ilişkin kuramsal yaklaşımları bilmek, aileye rehberlik etmesi beklenen meslekler açısından önemlidir (Öner, 2013, s. 18). Kuramsal yaklaşımlar ve kavramsal yapılar göz önünde bulundurulduğunda, kişi kendi kompleks yapısı süresince bir yandan aileyi oluştururken bir başka yandan tekrar kompleks bir yapı olan ailenin bir ferdi olarak da yaşamını devam ettirmektedir (Hallaç ve Öz, 2014, s. 151).

Bireyin psikolojik dünyası tamamen içsel ve bireysel bir olay olmadığından, bireyin psikolojik dünyasında oluşacak her türlü değişimin evlilik yapı/sistemi ile doğrudan ilişkisi olduğu düşünülmektedir (Becker, 1974, s. 338).

Aile soyut bir yapı gibi görünse de, sosyal bir yapıdadır. Bu sebepten dolayı kuramların ve yaklaşımların farklılık göstermesi, aileye olan perspektifte de değişiklik sağlamaktadır. Felsefe, psikoloji, sosyoloji gibi alanlardaki değişimlerin etkisiyle son otuz yıl içinde evliliğe ilişkin kuramsal yaklaşımlara farklı bakış açıları geliştirilmiştir (Meriç, 2015, s. 8). Başlıca kuramlar;

2.5.1. Yükleme Kuramı

Yükleme; kendinin ve diğer bireylerin davranışları içinde gizli olan nedenleri anlamak üzere sarf edilen gayret diye nitelendirilmektedir. Bu teoriye göre; bireyler evliliklerinde meydana gelen olayların veya davranışların, bütün olarak görülmesi yönünde eğilimleri bulunmaktadır. Bireyler yaşananlardaki gözlemlendiği olayları geneller, durumlara ait ‘nedensellik’, ‘öngörmek’, ilerideki davranışlarını daha önce edinilmiş ‘çıkarsamalara dayandırmak’ ya da tüm ‘bu durumları belirli bir takım prensipler dâhilinde oluştuğunu tespit etmek’ şeklinde yüklemeler yapmaktadır.

Yükleme insanların davranışlarını etkilemekte, davranışların çiftlerin duygusal ilişkilerinde de değişkenliğe neden olmaktadır (Gül, 2016, s. 23).

Evlilikteki atıflar, insanların kendi ve başkalarının davranışlarının nedenlerini anlama çabası olarak tanımlanmaktadır. Yükleme kuramı davranışlarımızı anlama ve davranışlarımızı ön görme yeteneğini artırmaktadır (Deniz, Uzun ve Yıldırım Kurtuluş, 2019, s. 855).

Evli bireylerin evlilik bağları hakkında yaptıkları yüklemeler, ilişkilerindeki uyum ve uyumsuzluk durumunu ayırt eden davranış örüntülerinin saç ayağını oluşturmakta ve evliliğin kalitesine belirleyen basamaklardan birini oluşturmaktadır. Uyumu ve evlilikteki doyumunun fazla olduğu görülen evlilikte bireyler eşlerindeki istenmeyen davranışlarının diğer nedenlere bağlar, kısa süreceğine, olaya has bir durum olarak yorumlar; ama uyumu ve evlilikteki doyumunu az olan bireylerde tam tersi görülmektedir. Birey yanlış davranışının nedeninin eşi olduğuna inanmakta, doğru davranışının da kısa süreli bulmakta ayrıca çevresel nedenlere dayandırmaktadır (Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006, s. 62).

Evlilikte bireyler yaşadıkları alanda en başta önce kendisi daha sonra da diğer insanların davranışlarını gözlemlemektedirler. Davranış gözlemlendikten sonra gerçekleşen davranışların çevre etkisinden veya bireysel niteliklerden dolayı ortaya çıktığına önem vermektedirler. Gerçek neden anlaşıldığından itibaren davranışlara dair çıkarsamada bulunmaktadırlar. Çiftlerin ilişkilerine ve kendilerine ait yüklemeleri evlilikteki uyuma ayrıca uyumlarının devamlılığı açısından önem teşkil ettiği belirtilmektedir. Evlilikteki uyumlarının az olduğu bireylerin uyumsuzluklarının nedenini birbirlerine yüklemekte ve evlilikte ortaya çıkan sorun kaynaklarının değiştirilemez görüldüğünü ortaya koymaktadırlar. Evlilik uyumunu yakalayan çiftlerde olumlu olmayan durumlara karşı daha yapıcı yüklemelerde buldukları görülmektedir (Kışlak ve Çabukça, 2002, s. 37).

2.5.2.Denge Kuramı

Evlilik ilişkilerinde denge; çiftin aile, iş, çocuk bakımı, sosyal ilişkiler gibi alanlarda sorumluluklarının paylaşımında uyumu sağlayabilmeleri, olumlu etkiye neden olan davranışları devam ettirebilme yönündeki gayretleri olarak tanımlanmaktadır.

Evliliğinde mutluluğa yol açan davranışlar konusunda denge oluşturabilen bireylerin beden ve ruh sağlığı da olumlu yönde etkilenmektedir (Yılmaz, 2001, s. 52).

Gottman, evlilikte yararlı ve yararlı olmayan davranışların donma noktasında eğilim gösterdiğini belirtmektedir. Eğer evlilik ilişkisinde olumlu davranışlar, çiftleri inciten olumsuz davranışlardan daha çoksa evlilik doyumu yüksek düzeydedir. Eşler öfkeli ve gergin olduklarında kendilerini ve birbirlerini sakinleştiremiyorlarsa, olumsuz tutum içerisinde olma eğilimi ortaya çıkacaktır (Öner, 2013, s. 13).

Aile içi etkileşimin en önemli bileşeni, aile üyeleri arasındaki iletişimin dengeli şekilde sürdürülmesidir. Garcia-Shelton ve Brody, sağlıklı evliliklerde dengenin sürdürülebilmesinde beş temel özelliğin bulunduğunu açıklamaktadırlar: İlişkilerde açıklık, bireysel duygu, düşünce ve eylemlerden sorumluluk; diğer üyelere ait bildirimlerin açıklanması; kendiliğindenlik ve üyenin kendini anlatabilmesi şeklinde ifade edilen bu beş temel özelliğin, evliliklerde dengenin sürdürülmesinde temel teşkil ettiği vurgulanmaktadır (Akt: Başak, 1997, s. 183).

2.5.3.Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramının tabanını John Bowlby'nin bağlanma ve nesne ilişkileri kuramı oluşturmaktadır. Bowlby'e göre bağlanma, kaygı, korku ve tehdit içeren hallerde emniyeti temin etmek için bakım sağlayanla ilişkiyi devam ettirme gayretidir. Bağlanma kuramına göre, duygusal iletişim sayesinde bağlanma betisi ile tecrübelenen hayatın, kişilerin güvende olma hali ve başkalarından emin olma durumunu bilincileştirmesini sağlayan faktörlerden biridir. Bununla beraber bağlanma, kişilerin ileriki dönemdeki duygu, düşünce ve davranışlarında değişim sağlamaktadır. Anne, baba veya bakıcısı tarafından duygusal ilişki içerisinde olan kişiler, kendilerini kıymetli bulmakta, başkalarına karşı güvenme duyguları olumlu yönde gelişmekte, karşılıklı ilişkilerine önem vermektedirler (Sağlam, 2016, s. 19).

Kişilerin bağlanma biçimleri iletişim tarzlarını ve davranışlarını etkilemektedir (Kefalas, Furstenberg, Carr ve Napolitano, 2012, s. 847). Güvenli bağlanan kişiler, etkili problem çözme stratejileri göstermektedirler (Lundberg, Pollak ve Stearns, 2016, s. 81). Bu durum kişilerin eşlerinin yaptığı yorumları ve deneyimleri de etkilemektedir. Kişilerin yoğun olarak kullandıkları güvenli, kaygılı ya da kaçınıcı bağlanma biçimine

göre evlilikte beklentileri de değişmektedir. Bağlanma ilişkisinin verimli kurulduğu ilişkilerde çiftlerin birbirlerinin gereksinim ve taleplerini dikkate aldıkları hallerde, birlikte evlilik uyumuna ulaştıklarını, aile içi iletişimin sağlıklı olduğu görülmektedir. Bağlanma ilişkisinin verimli kurulmadığı ilişkilerde çiftler arasında fikir ayrılıkları ya da uyum sorunları ortaya çıkabilmektedir (Uluyol, 2014, s. 29).

2.6. Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu, evlilik ilişkisinin sağlıklı ve mutlu bir şekilde devamının sağlanmasını anlatan nosyondur (Kublay ve Oktan, 2015, s. 26).

Evlilik uyumu, gerçekleşen evliliğin zaruri ve istekli vasıflarının bir istikrara varmış olması durumudur. Evlilikte doyum ise kişilerin ilişkilerini bütün boyutlarıyla duyumsadıkları kişisel olarak mutlu ve memnun hissettikleri durumdur (Yığıtoğlu, 2009, s. 10).

Spanier (1976) evlilik uyumunu; çiftlerin farklılıkları, kişiler arası gerilimler ve kişisel kaygı, çiftlerin memnuniyeti, çiftlerin uyumu ve çiftlerin işlevselliğinden, önemli olan konularda fikir birliğinin oluşması bileşenlerinin evlilik uyumu için etkileyici faktör olarak belirtmiştir. Evlilik uyumu; evlilik doyumu, mutluluğu, bütünlüğü gibi kavramlar evlilik ilişkisinin kalitesini tanımlamak için kullanılmaktadır. Yüksek evlilik kalitesinin, iyi uyum, yeterli iletişim, evlilik ilişkisinde yüksek doyum ve mutluluk derecesi ile ilişkili olduğunu savunmaktadır (Spanier, 1976, s. 17).

Evlilik uyumu çok boyutlu bir yapı olarak tanımlanmaktadır. Evlilik ilişkisinin olumlu ve olumsuz yönleri, genel olarak bireylerin ruh sağlığı ve özellikle erkek ve kadınların sağlığı üzerinde farklı etkilere sahip olabilmektedir. Evlilik erkeklere kadınlardan daha fazla yarar sağlarken, evlilik uyumu kadınları erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Bu nedenle, evlilik uyumu kadınların zihinsel sağlığı için erkeklerden daha önemli görülmektedir (Williams, 2003, s. 472).

Çiftlerin birbirleriyle olan uyumu mutlu hissetmelerine, beklentilerinin karşılanmasına, tatmin olmalarına, evliliklerinde ortak kavramın oluşmasına neden olmaktadır. Uyumu etkileyen faktör ise cinsel uyumun olmamasıdır. Evlilik ilişkilerinde babanın cinsel hayat, gebelik süreci, gebe kadının sağlığı hakkında yetersiz bilgiye ve cinsel işlev bozukluklarına sahip olması evlilikte problemlerin yaşanması (gebeliği kabullenmede

zorlanma, bebeği kıskanma vb.) üzerinde etkisi bulunmaktadır (Erbek, Beştepe, Akar, Alpkan ve Eradamlar, 2005, s. 73; Gümüşdaş, 2014, s.16).

Evlilik uyumu dört bileşenden oluşmaktadır. Bunlar; iletişim, karşılıklı saygı, çatışma eksikliği ve aile için ayrılan zamandır. Uyumlu aile ortamlarının, aileye saygı ve sevgi ifadelerinin bulunmasını, iletişimi ve problem çözmeyi kolaylaştırmasını destekleyici ve besleyici bağlamlar sağladığı varsayılmaktadır. Uzun süren aile içi uyumsuzluk, aile gebelik sürecini yaşıyor ise sorumluluğun artması, gebenin beden imajındaki değişikliği kabul edememesi, sosyal destek azlığı; sıkıntı, kötü niyetli davranış ve aile cinayetleri/intiharları görölmesini daha olası kılmaktadır (Lam, Fielding, McDowell, Johnston, Chan, Leung ve Lam, 2012, s. 768; Keskin, 2014, s. 35).

Uyumlu evliliklerdeki çiftler, ilişkilerinde finansal uyum becerisine hâkimdirler. Evlilik taahhüdü ve sağlıklı iletişim, çiftlerin finansal kararları için kurallar ve sınırlar belirlemeleri sağlıklı evliliklerini korumalarını sağlar. Finansal uyum; özgürlük, güç, saygı, güvenlik ve mutluluk için kritik öneme sahiptir. Gebelik sürecinde işsizlik veya maddi durum kaybı her iki ebeveyn için stres sebebi olabilmektedir (Washburn ve Christensen, 2008, s. 4; Doğrusoy, 2018, s. 8).

Biyolojik olarak ilk evli ailelere göre, üvey aileler genellikle daha stresli ve daha az uyumlu aile tipi olarak tanımlanmaktadır. Üvey aile üyelerinin (bir araya gelen çocuklar), arasında tatmin edici temasın olmayışı, çok az ortak zemine, anılara sahip olma evlerinde daha az uyum ile yaşama duygusuna katkıda bulunmaktadır (Banker ve Gaertner, 1998, s. 311).

2.6.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Çağımızda aile kurumu ve eşlerin ilişkilerine yönelik araştırmalar oldukça artmış durumdadır. Eşler arasındaki evlilik uyumunu etkileyen faktörler arasında biyolojik cinsiyet ve yaş farkı, eğitim seviyesi, ocuk sayısı, eşlerin birbirine olan yardımlaşması, evlilik içerisinde geçirilen süre, , ailenin ekonomik seviyesi, cinsel birlikteki doyum, duygudaşlık, sosyal ilişkileri bulunmaktadır (Yalçın, 2014, s. 251).

Evlilikte uyumu sağlamak; aile yaşantısındaki süreci doğru yönetmek, eşler arasındaki ilişki dinamiğini ayakta tutmak, ortak bir çaba ile bireylerin aile içindeki bireysel

sorumluluklarını yerine getirmeleri evlilikte önemli bir unsurdur (Şener ve Terzioğlu, 2008, s. 2).

Evlilik akdi ile bireylerin yaşamında yenilikler görülmektedir. Bekârlık dönemi sona ererek evlilik rolü başlamaktadır. Evlilik rolü ile bireyin eşiyle ve yakınlarıyla ilişkilerinde değişim görülebilmektedir. Evlilik yaşamının ilk zamanlarında çiftlerin asıl görevi, cinsellik konusunda tatmin olmak ve eşlerin hayatlarını birlikte mesut geçirmelerini sağlayacakları yaşam alanı oluşturmalarıdır. Diğer görevleri yaşam alanlarındaki görevleri birlikte yapma, birlikte karar verme, sorunlara birlikte çözüm bulmalarıdır. Evlilik yaşamının ilk zamanlarında çiftlerin istekleri yerine getirilmezse problemlerin ortaya çıkmasına, evlilikteki beklentilerin karşılıksız çıkmasına ve sonrasında boşanmalara neden olabilmektedir (Aydınova, 2019, s. 26).

Evlilikler ilk yıllarda en kırılgan dönemini yaşamakta ve boşanmaların yüzde 20'si ilk beş yıl içinde gerçekleşmektedir. Para, çiftlerin bu yıllarda en sık kavga ettiği konulardan birini oluşturmakta, aile içi şiddet, gebelik döneminde maddeyi kötüye kullanım gibi sebepler birçok boşanmaya katkıda bulunan faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Washburn ve Christensen, 2008, s. 4; Uçar, 2014, s. 10).

Evlilik uyumunu etkileyen temel faktörler; evliliğin sürdürülebilirliği, eşe içten yakınlığı, sahip olunan değerler, eşler arası özene dikkat etmek, cinsel birliktelikteki dürüstlük, iyi bir eş olmayı arzu etmek, manevi inançların güçlü olması, karşılıklı sorumlulukların paylaşımı, yaşamın getirdiği değişik rollere, kadının gebelik sürecine ayrıca getireceği annelik rolüne uyumu, mutlu etmeye yönelik davranışlar sergilemek, bağışlama ve bağışlanmaya istekli olmak gibi etmenler yer almaktadır (Çağ ve Yıldırım, 2013, s. 14; Anık, 2017, s. 7).

Babaların, gebelik döneminde rollerinin az olmasına karşın bu dönemdeki önemleri oldukça büyüktür. Erkek hem eşinde meydana gelen biyolojik ve psikolojik değişikliklerden etkilenmekte; hem de bir zamanlar kendisinin de çocuk olduğu zamandan itibaren ebeveynleri ve kardeşleri ile aralarındaki ilişki türü ve eşlik eden duygu durumları ortaya çıkmaktadır. Anne adayının psikolojik yönden içe kapanık ruh haline bürünmesi, erkeğinde geri planda kalması hissiyatı, babanın ideal babalık durumu ve ideal annelikten kültürel beklentisi evlilik uyumunu etkileyen bir diğer faktör olarak görülmektedir (Yiğitoğlu, 2009, s. 5; Nurseven Şimşek, 2014, s.11).

Eşler arasındaki evlilik uyumunu belirtmeye yarayan faktörlerden birisi de empatik eğilimdir. Empatik eğilim eşlerin bir diğerinin hislerini ve fikirlerini anlayabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Eşlerin empatik eğilimleri birbirleriyle kurdukları iletişim bağından etkilenmektedir. Empati ile evlilik uyumu niteliği arasında olumlu bir bağlantı bulunmaktadır (Soylu ve Kağnıcı, 2015, s. 45).

Evlilik uyumunu azaltan sebeplere bakıldığında, ekonomi ve işe dayalı sorunlar, ebeveynlik stresi, ilişkinin düzenli olmaması, eşle olan ilişki dışında ortaya çıkan aile yakınları-dost ilişkilerinin oluşturduğu stres de uyumu etkileyen faktörleri oluşturmaktadır. Evlilikte ilişkiyi düzenleyen faaliyetlerin olmayışı, gerilim ve kavgaları meydana getirmektedir. Çiftlerin birbirine vakit ayıramaması, evlilikte parterin yokluğu, ihmal edilme duygusunu hissettirmekte ve eşe olan tutumların değişmesine neden oluşturmaktadır. Evlilik sürecinde oluşabilecek bütün zorlukların olumlu ilerlemesi için yeterli gücün ve kaynakların çiftler aracılığıyla bitirilmesi de evlilik uyumunu yetersiz bırakmaktadır (Kurt, 2018, s. 85).

Demiray (2006)'ın evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelediği 51 evli çiftin katıldığı çalışmasında çiftlerin yaş durumu, evlilik süresi ve çiftlerin aile büyüklerine ziyaret ederek zaman ayırmaları evlilik uyumunu etkileyen faktörler olarak ortaya koymuştur (s. 50).

2.6.2. Evlilik Uyumu ve Psikolojik Belirtiler

Bireylerin bedensel, ruhsal iyilik durumlarını etkileyen nedenler, sahip oldukları medeni durumları üzerindeki değişiklikler hakkında araştırmalar yapılmıştır. Araştırmaların bazısında evli bireylerin, evli olmayan bireylere göre çoğunlukla daha sağlıklı ve mutlu oldukları sonucuna varılmıştır (Sakarya, 2018, s. 27).

Evlilikten karşılanması gereken ihtiyaçları sağlaması beklenmektedir. Evlilik süresince ihtiyaçların giderilmesi mutluluk getirmektedir. Yeni evli, orta yaş grubu evli çiftler, ilk bebeği olan veya ileri yaşlarda çocuk sahibi çiftler önemli problemlerle yüz yüze gelerek problemlerine çözüm aramaktadırlar (Şirin, 2013, s. 17). Bu süreçte kadınlar eşlerine göre daha çok psikolojik rahatsızlık riski altında olmaktadır (Soulsby ve Bennett, 2015, s. 1351).

Kessler ve Essex (1982) evli insanların sosyal koşulları ile desteklenmeleri, baş edebilme kaynaklarını ve evlilikleri dolayısıyla kazandıkları iç ruhsal kaynakları sebebiyle yaşam sorunlarının duygusal etkisine karşın güçlü olabildiklerini belirtmişlerdir. Bekârlar, evlilere göre daha az sosyal destek görme durumundadırlar. Bu durum bekâr bireylerin güvenli bağlanabilme duygusunu geliştirebilmelerine daha az şans tanımaktadır. Bekâr bireylere göre evli bireyler daha çok duygusal destek görmeye, başkasının ilgisine sahip olmaya, sevme-sevilme, güvenme-güvenilme ve kıymet verilmesi gibi tecrübeleri yaşamaktadırlar. Ayrıca parasal kazanımların paylaşımı dolayısıyla çift için duygusal çökkünlükten de koruyan bir etken olabilmektedir (Akdeniz, 2014, s. 10).

Evlilikte kadın ve erkek için çeşitli rollerin olması, evlilik süresince çiftlerin psikolojik belirtilerini etkilemektedir. Kadınlar evlilik hayatında eş ve anne kimliği kazanarak sosyalleşmektedir. Aile hayatında kadın ve erkeğe verilen rollerin dengesizliği ile kadınlara fazla sorumluluk yüklenmektedir. Bu sebeple, kadınların ruhsal sağlıklarının erkeklere göre daha etkilenebilir olduğu ve aile işlevselliğinde bozulmalara sebep olduğu düşünülmektedir (Gök ve İl, 2017, s. 524). Rol dağılımında Krausz'un eşler arasındaki paylaşımları Tablo 1' de şu şekilde belirtilmiştir:

Tablo 1. Krausz (1986)'un eşler arasındaki görev paylaşımına ilişkin bulgusu.

Kadın eş tarafından yapılan (birincil) görevler	Eşler arasında paylaşılanlar	Birincil olarak erkek eş tarafından yapılanlar
Çarşafkların değişimi Mobilyaların tozu alınması Çocuklar giyecek alınması Çamaşırların yıkanması Fırın-ocak temizliği Zemin temizliği Çocukların beslenmesi Bebeğin bezlenmesi Gece geç saatte kalkıp bebeğe bakma Çocukların banyosu Çocukların sosyal aktivitelere götürülmesi	Gün içerisinde yaşanan şeylerin eşe anlatılması Tartışmaları başlatma Eşi övmek Tartışmadan sonra özür dileme 'Seni seviyorum' demek ya da sevgiyi belli etmek Eşe ilk 'merhaba'ya da 'güle güle' deyip öpmek	Ampulleri değiştirmek Cinsel yakınlaşmalar yapmak Kredi ayarlamak, araştırmak Evi boyamak Otomobili onarmak ya da onarım işini ayarlamak Vergi işlerini yürütmek Fatura işlerini yapmak Eş ile birlikteyken aracı kullanmak Çimleri biçmek

(Krausz ,1986, s. 456).

Aile içindeki roller sağlıklı ailenin gelişiminde önem arz etmektedir. Rollerin, aile içi yaşamda anlaşılır olması çatışma ihtimalini en az düzeye indirgediği düşünülmektedir (Söylemez, 2011, s.24).

2.7. Aile

Aile, iki farklı cins olan kadın ve erkeğin soyunun sürmesini sağlamak adına, birincil ilişki çerçevesinde aile olarak tanımlanmakta, evlenme bağının oluşmasıyla devam eden, cinsel hayatın uygunluk kazanması sürecinde evlilik olarak ifade edilmektedir (Sarı, 2014, s. 17-18).

Aile, devlet tarafından korunan tek büyük sosyal ve yasal kavram değil, aynı zamanda sevgi, bakım, iletişim, kendini gerçekleştirme ve kendini onaylamadaki kişisel psikolojik ihtiyaçları karşılayan sosyokültürel olgudur. Aile, insanın ilk oluşumunun, belli bir üreme davranışı modelini içeren ana ahlaki değerlerin temelini oluşturulduğu sosyal gruptur (Ustinova ve Khairullina, 2014, s. 469).

Evlenme akdiyle başlayan aile kurumu, kurumların arasında ilk başta bulunmakta, T.C. Anayasası madde 41’de Türk toplumunun temeli olarak ve eşler arasında eşitliğe dayanmaktadır. Kadın ve erkeğin, hukuki anlamda evlilik ismiyle bir arada olmaları aile olarak tanımlanmaktadır. Hukuki olarak bir arada olmaları ve nikâh akdi ile yasal olarak ailenin kurumsallaşmasıdır. Çocuk sahibi olmak aileyi tamamlayan bir faktör olarak görülmektedir (Doğan, 2007, s. 47).

Bell, aileyi dört farklı tanım ile açıklamaktadır. İlk tanımda aile bireylerinden birinin düşüncelerine göre, onun hisleri ve fantezileri vasıtası ile ailenin tanımlanabileceğini öne sürmektedir. Psikiyatrik durumlarda en fazla tercih edilen tanımdır. İkinci tanımda, aileyi çekirdek ve geniş yanıyla kurum olarak değerlendiren kültürel yaklaşımı ifade etmektedir. Bu tanımda özel bir aileden bahsedilmez, yaklaşım ailenin kurumsal olmasıdır. Sosyoloji ve sosyal psikoloji alanında bu tanım kullanılmaktadır. Üçüncü tanımda aile sosyal birimdir. Çeşitli parçaların bir araya getirdiği sistemdir. Küçük grup olarak değerlendirilir ve küçük grupların davranışları bakımından sosyal psikoloji tarafından araştırılır. Dördüncü tanımda ise aile toplumun değerleri ile sınırlı bir grup olarak ifade edilmektedir. Ailenin kuralları açık ve kapalı kanunlar ile korunmaktadır (Akt: Bulut, 1993, s. 2).

2.8. Aile Yaşam Döngüsü

Aile yaşam döngüsü (family life cycle) toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin zaman içerisinde yaşadığı değişimleri kapsamaktadır (Özdemir, Vatandaş ve Torlak, 2009, s.8).

Carter ve McGoldrick (1999) klasik orta sınıf çekirdek ailenin yaşam döngüsü için evlilik öncesi yetişkin ile başlayarak emekliliğe kadar geçen zamanı altı evrede incelemiştir:

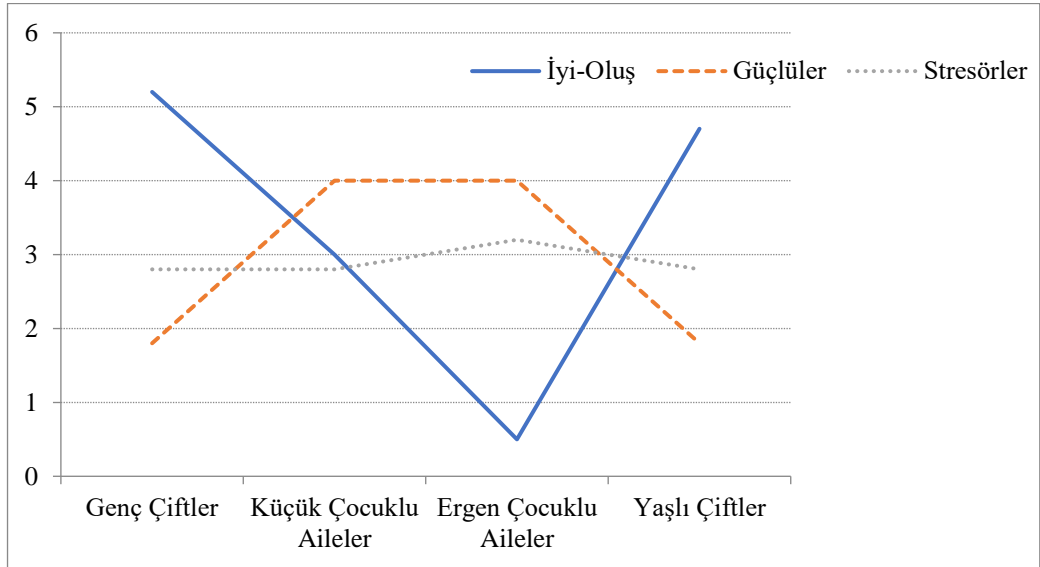
1. Bekâr genç yetişkinler, evden ayrılma
2. Yeni çift
3. Küçük çocuklu aileler;
4. Ergen çocuklu aileler
5. Çocukları evden ayrılan aileler ve
6. Yaşamın son dönemlerindeki aileler.

Aile yaşam döngüsünün her bir evresinin kendine has adaptasyon zorlukları, gelişimsel sorumlulukları ve her evrede aşılması gereken değişim süreçleri bulunmaktadır. Aile fertlerinin ve ailenin bütünlüğünün korunabilmesi ve daha iyi şartlara gelebilmesi için yaşanan zorlu değişim süreçlerinin atlatılması gerekmektedir. Çekirdek ailelerin tümü bahsedilen bu evrelerin hepsini aynı şekilde yaşamayabilirler.

- 1) Bekâr Genç Yetişkinler, Evden Ayrılma: Bekârlık durumunu evli olma durumuna tercih etmeleri kişilerin kendi seçeneğidir. Anne, babadan ayrılığın kabullenildiği, yaşıt ilişkilerinin geliştirildiği, meslek yaşamının başladığı dönemdir.
- 2) Yeni Çift: Ailelerin evlilikle birleştiği dönemdir. Yeni bir çiftin yaşam döngüsü daha çok uyum sağlama ve adaptasyonun egemen olduğu bir dönemdir. Eş rolünün benimsendiği, aile ve arkadaş ilişkilerinde eşinde yer almasının sağlandığı dönemdir.
- 3) Küçük Çocuklu Aileler: Ebeveynlik olgusu çiftlerin hayatında fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak köklü değişikliklere neden olan durumdur. Ebeveyn olmak muhteşem duygular hissettirse de zorlu bir yaşamı beraberinde getirmektedir. Hayatlarına yeni bir bireyin dâhil olması ev, evlilik ilişkisi, cinsel hayat, anne ve babaya fazladan getirdiği gerginlik ve yükümlülüklerle beraber ebeveynlerin hayat sitillerinde çok önemli etkisi bulunmaktadır.

Eğitim sürecine henüz başlamamış çocuğu olan ailelerdeki biyolojik ve psikolojik gereklilikleri, çocuk yetiştirme dönemindeki en sıkıntılı evrelerden biridir. Bu süreç özellikle anneler için üstesinden gelinmesi zor bir dönem olabilir zira anneler çocuk yetiştirmede fazla rol üstlenmektedir. İş ve çocuk yetiştirmenin vermiş olduğu gerginlik ve güçlüklerin üstesinde gelmede ebeveynler arası ilişkinin güçlü bağlara sahip olması durumu etkilemektedir. Aileye katılan her bir bireyle beraber evlilik uyumunda azalma varlığını göstermektedir. Ebeveynler arası uyum arttıkça durum farklılaşabilir.

- 4) Ergen Çocukları Olan Aileler: Ergen çocuğa sahip ailelerde en önemli stres kaynağı anlaşmazlıkların çeşidi ve tekrar edilmesiyle ilişkilidir. Anne baba-çocuk ilişkisinden özgürlük/sınır dengelerine geçiş sürecidir.

şekil 1. Yaşam döngüsü boyunca karşılaşılan stresörler, güçlükler ve iyi oluş

(Gladding, 2011, s. 15).

5) Çocukların Ayrılması ve Sonrası: Çocukların üniversite, uzmanlık alanı, evlilik ve başka sebeplerle evden ayrılmaları, ebeveynlerin boş yuva (emptynest) olarak tanımladıkları durumu yaşamaları ve çocukların vermiş olduğu yükümlülükleri yerine getirmeksizin yaşamlarını sürdürmeleridir.

6) Geç Yaşam Dönemlerinde (Yaşlılıkta) Aile: Bu evredeki çiftler ya iş hayatlarının son zamanlarında ya da emekliliklerinin ilk anlarında bulunmaktadır (Gladding, 2011, s. 3-4).

Aile yaşam döngüsü, aile hayatının zamanla geçirdiği değişimi hakkında önemli bir modeldir. Bu model, sistem yaklaşımı ile de bütünleştirilerek aile danışmanları tarafından danışmanlık sürecinde kullanılmaktadırlar. Duvall'in aile yaşam döngüsü evreleri Tablo 2' de şu şekilde belirtilmiştir:

Tablo 2. Duvall'in aile yaşam döngüsü evreleri

Aile yaşam döngüsü Evreleri	Yıl	Ailenin kritik gelişimsel görevleri
1- Çocuk Sahibi Olmayan Evli Çiftler	2 yıl	Evliliğin uyum içerisinde olması hamilelik ve anne-baba sorumluluklarına ayak uydurmak.
2- 30 Aylık Bebeği Olan Aileler	2-5 Yıl	Minik bebeğin gelişimi için ayak uydurmaya çabalamak ve bebeğin yanında olmak, fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamak.
3- Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Aileler	3-5 Yıl	Okul öncesi dönemindeki çocuğunun önemli ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamak.
4- Okula Giden Çocukları Olan Aileler (6-12 yaş)	7 Yıl	Okul dönemi çocuk sahibi aileler ile iletişim halinde bulunmak. Çocuklarının eğitimdeki başarıları için onları güçlendirmek.
5- Ergenlik Çağında Çocukları Olan Aileler (13-20 yaş)	7 Yıl	Özgürlüğün ve sınırların dengesini kurmak.
6- Hareket Eden Merkezler Olarak Aile	8 Yıl	Yetişkinlerin çalışması, askerliği, üniversitesi ve evliliği için aileden ayrılma süreci.
7- Orta Yaşlı Anne Baba, Boşalmış Evde Emekliliğe Geçiş	15±	Evlilik ilişkilerini yeniden gözden geçirmek. Bireyin üst ve alt kuşakla ilişkilerini devamı.
8-Aile Üyelerinin Emekliliği ve Kayıpların Yaşanması	10-15±	Yalnız yaşamaya alışmak, emeklilik sürecine alışmak.

(Nystul,1993. Akt: Nazlı, 2016).

2.9. Aile Yaşam Döngüsü Evrelerine Göre Aile Danışmanlığına Başvurma Nedenleri

Aile yaşam döngüsü ailenin oluşumu, gelişimi ve çocukların değişim hareketlerine göre ailenin yapısında meydana gelen değişiklikler olarak tanımlanabilir. Her basamak aileye bir görev yükler. Aile yaşam döngüsünü bilmek aile danışmanına ailenin içinde bulunduğu gelişim döneminin, mevcut duruma ve başvuru sorunlarına nasıl katkıda bulunduğunu anlama şansı verir:

Aile yaşam döngüsünün 1. Evresi olan Bekar Erişkinlik döneminde, aile danışmanlığına başvurma nedenleri arasında güçlü olmayan kişisel benlik algısı olması gösterilmektedir. Bireyin anne ve babadan ayrılığı kabullenememiş olması nedeniyle başvurabilirler. Eğer bağımlılık şeması bulunmaktaysa yaşam aşırı ve bunalıcı ve başa çıkamayacak hissettirebilir. Bir diğer neden ise yaşıt ilişkilerini geliştirmede sosyal becerilerin olmayışı ve mesleki yaşamın başlamasıyla iş yaşamında karşılaştığı güçlüklerden dolayı başvurabilmektedirler (Gladding, 2011, s. 13; Young ve Klosko, 2017, s. 215).

Aile yaşam döngüsünün 2. Evresi olan yeni evli çift döneminde, aile danışmanlığına başvurma nedenleri evlilik hayatına uyum sağlayamama, evlilik sisteminin oluşması ve sistemi oluşturan bireyler arasında anlaşmazlıklar, iletişim aksaklıkları, problem çözme becerilerin gelişmeyişi, anne baba rolüne sahip olup olmama ve süreç konusundaki anlaşmazlıklar sebebiyle başvuruda bulunabilmektedirler (Gladding, 2011, s. 14).

Aile yaşam döngüsünün 3. Evresi olan anne baba olma döneminde, aile danışmanlığına başvurma nedenleri arasında anne baba rolünü benimsemeye yaşanan sıkıntılar, aileye katılmış küçük çocuğu yetiştirmede, özel yaşamdan fedakârlık göstermede karşılaşılan güçlükler, aile düzenin çocuğun gereksinimlerine göre ayarlanmasından kaynaklanan sorunlar, büyük anne ve büyük babanın evlilik sisteminde yer almasında yaşanan anlaşmazlıklar yer almaktadır. Çocuğun yaş grubuna özel gelişimsel problemlerinin anlaşılması, çocuklarda görülen tipik davranış dizilerinin, çatışmaların ve anksiyetelerin farkına varılmış olması aile danışmanının başarısını arttırmaktadır (Yalom, 2014, s. 21; Gladding, 2011, s. 15).

Aile yaşam döngüsünün 4. Evresi ergen çocuklara sahip aileler, anne baba ve ergen çocuklar arasında özgürlük konusunda ve fikirleri söylemeyle ilgili ikilem ve problemler, ailenin 'koşulsuz ebeveynlik' prensibini benimseyememesi, çocukta 'iç

motivasyonun' oluşmaması, büyük anne ve büyük babanın bakımı, iş ve aile (eş, çocuk) sorumluluklarını dengelemedeki gerginlik ve zorlanma nedeniyle aile danışmanlığına başvurumaktadırlar (Bolat, 2016, s. 171; Gladding, 2011, s.15).

Aile yaşam döngüsünün gelişim sorumluluklarına baktığımızda ergen çocuklu ailelerin diğer ailelere göre problemleri bir evrede oldukları, bir taraftan ergen çocuklarının sorunları, özgürleşme talepleri, gelişimsel sıkıntıları, diğer taraftan ebeveynlerin iş ve evliliğe dair sorunları ve büyük anne ve büyük baba tarafında gelişen rahatsızlıklarla mücadele ettikleri bilinmektedir. Okul çağı çocuklu ailelerin ise çocuklarının akademik başarısı, sosyalleşmesi, sağlıklı ebeveynlik rollerinin geliştirilmesi ve büyüyen ailenin parasal sıkıntıları ile baş etmeye çalıştıkları bilinmektedir (Yavuz, 2015, s. 109).

Aile yaşam döngüsünün 5. Evresi olan çocukların ayrılması ve sonrasındaki (boş yuva) ailelerin aile danışmanlığına başvurma nedenleri, eşine veya üniversite ya da evlilik nedenine ile ayrılan çocuğuna karşı hissedilen yoğun ayrılık kaygısı, gelinler ve damatlarla yaşanan sorunlar yer almaktadır. Aile de oluşan krizler sadece ebeveyn çatışması kaynaklı değildir. Yaşanan ayrılıklar, kayıplar, maddi güçlükler, sağlık problemleri aile de kriz yapan faktörlerdendir (Semerci, 2012, s. 77; Gladding, 2011, s.17).

Aile yaşam döngüsünün 6. Evresi olan geç yaşam dönemlerindeki (yaşlılıkta) ailelerin, aile danışmanlığına başvurma nedenleri emekliliğe uyum problemleri yaşama, eşin ölümünden sonra yaşam sevincini yitirme ve yaşantıdan haz duyamama, sağlık problemleri ile uğraşma ve ölüm korkusunu hissetme, çocuklar, torunlar ve eşin ailesiyle yaşanan sıkıntılar bulunmaktadır (Gladding, 2011, s.18).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı tanımlayıcı bir araştırma olup, ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Anne adayları anket uygulanması için seçilirken uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma çalışma grubunu Van İlinin Merkez Edremit İlçesinin Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğüne bağlı Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran 18-35 yaş arası evli anne adayları oluşturmuştur. Araştırma KTO Karatay Üniversitesi etik kurul onayı, T.C. Sağlık Bakanlığı Van İl Sağlık Müdürlüğü araştırma izin talebi ile 01 Temmuz 2019 - 01 Aralık 2019 tarihleri arasında çalışmaya katılmaya gönüllü 208 gebe kadına anketler araştırmacı tarafından uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın uygulanacağı Aile Sağlığı Merkezleri (01 No'lu Aile Sağlığı Merkezi (ASM), 02 No'lu ASM, 03 No'lu ASM, 04 No'lu ASM, 05 No'lu ASM, 06 No'lu ASM, 07 No'lu ASM, 08 No'lu ASM, Çiçekli ASM) seçiminde sosyo-ekonomik düzeyleri farklı ailelere ulaşılması, aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olması ve ilk defa anne olacak evli gebe kadınların seçilmesi dikkate alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Yıldız (2011) tarafından geliştirilen 46 madde ve altı alt grubu olan 'Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği (GPSDÖ)' Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen geçerlilik ve güvenirlik çalışması Kışlak (1999) tarafından yapılan 15 maddeden oluşan 'Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ)' ve 'Gebe Bilgi Formu' kullanılmıştır. Gebeler, aile sağlığı merkezinde gerekli kontrol ve takiplerinin sağlanmasından sonra görüşme odasında araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile ölçekler uygulanmıştır. Ölçekler uygulanmadan önce yapılacak çalışma hakkında kısa bilgi verilmiş ve gönüllü onamları alınmıştır. Her bir görüşme gebe bilgi formu için üç dakika, Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği için on beş dakika, Evlilikte Uyum Ölçeği için on dakika sürmüştür.

1. Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği: Yıldız (2011) gebelikte psikososyal sağlığın değerlendirilmesi için ölçme aracı geliştirmiştir. Çalışma grubu; Mart-Ağustos 2010 tarihleri arasında İstanbul'daki üç sağlık ocağında gebe izlemi için başvuruda bulunan, araştırmaya katılan 192 gebe kadından oluşmuştur. Puanların artmış olması gebelik durumunda psikososyal sağlığın olumlu, azalmış olması puanın 1'e yaklaşması belirtilmiş olan özellikler doğrultusunda problem olmasını göstermesinden dolayı maddelerin ifade ediliş biçimi, negatiflik ve pozitif haline göre farklı biçimde kodlaması yapılmıştır. 29 maddenin tümünde çok fazla kelimesi 1, hiç kelimesi 5 olarak puanlandırılmıştır (çok fazla 1, fazla 2, orta 3, az 4, hiç 5), kalan 18 madde ise (1. 2. 3. 5. 6. 8. 16. 17. 18. 19. 20. 31. 32. 33. 34. 35. 42. 47) çok fazla kelimesi 5, hiç kelimesi ise 1 ile (çok fazla 5, fazla 4, orta 3, az 2, hiç 1) puanlandırılarak kodlanmıştır. Gerçekleştirilen bütün analizlerin sonucu olarak geliştirilen GPSDÖ'nin toplam madde sayısı 46, faktör yapısı da 6 faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin birinci faktöründe bulunan maddelerin 'Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikleri', ikinci faktöründe bulunan maddelerin 'Kaygı ve strese ait özellikleri', üçüncü faktöründe bulunan maddelerin 'Aile içi şiddete ait özellikleri', dördüncü faktöründe bulunan maddelerin 'Psikososyal destek gereksinimine ait özellikleri' beşinci faktöründe bulunan maddelerin 'Ailesel özellikleri' (gebe kadının ailesiyle ilişkisi) ve altıncı faktöründe bulunan maddeler ise 'Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikleri' kapsamında dolaylı olarak altı alt boyut bulunmaktadır. GPSDÖ'nin güvenilirlik çalışması sonucu, madde puanı Cronbach Alpha değeri ,938 olarak belirtilmiştir. Yapı geçerlilik için yapılan faktör analizi ise, maddelerin faktör yüklerinin 37 ile 83 arasında değişim göstermiş ve 6 faktörde toplandığı belirtilmiştir. Sonuçları geliştirilmiş olan GPSDÖ'nin gebe kadınların psikososyal sağlıkları değerlendirilmesi için kullanılmasının yararlı ayrıca güvenli olduğu belirlenmiştir (Yıldız, 2011, s. 70-71).

2. Evlilikte Uyum Ölçeği: Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiş olan Evlilikte Uyum Ölçeği (Marital Adjustment Test), evli bireyler için geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını Tutarel Kışlak (1999) tarafından gerçekleştirilmiştir. EUÖ'nin 15 maddesi bulunmaktadır. EUÖ'den alınan puanlar arttıkça uyumluluk kalitesi artmaktadır. Çalışma grubu birbiriyle evli 149 kadın ve 162 erkek olmak üzere toplam 311 evli birey oluşturmuştur. Ölçeğin orijinalinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapıldığı çalışma grubu birbiri ile evli olmayan 118 evli erkek ve 118 evli kadından

oluşmuştur. Uyum puanı en düşük 2, en yüksek 158 olarak belirlenmiştir. Ölçek evlilik doyumunu veya evlilik niteliğini ölçmekte hem de aile bütçesi, duyguların ifadesi, arkadaşlar, cinsellik, toplumsal kurallar, yaşam felsefesi gibi konularda ilişki tarzını ölçmektedir. EUÖ ile birlikte geçerlik araştırmasında Kişilerarası İlişkiler Ölçeği ve Fincham ve Bradbury'nin geliştirdiği İlişkilerde Yükleme Ölçeğinden faydalanılmıştır. EUÖ ile Kişilerarası İlişkiler Ölçeğinin toplam puanları arasındaki korelasyon katsayısı $r = .12$ ($p < .05$) olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam puanları arasında $-.54$ gibi negatif bir korelasyon katsayısı elde edilmiştir EUÖ'nin geçerlilik ve güvenilirliğini belirlemek için iç tutarlık, iki yarım test, test tekrar test, madde analizi, faktör yapısı, ölçüt-bağımlı geçerlik analizleri yapılmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda, ölçeğin iç tutarlık (Cronbach Alpha) katsayısı $.84$ ölçeğin orijinalinin iç tutarlık güvenirligi ise $.90$ bulunmuştur. Ölçeğin iki yarım test güvenirligi $r = .84$ 'dür. Ölçeğin test tekrar test çalışması için 15 gün aralıkla ölçek bir daha yapılmış ve iki çalışmadan elde edilen korelasyon katsayısı $.57$ bulunmuştur. EUÖ Türk kültürü için de geçerli ve güvenli olup evlilik uyumunu hızlı nitelemeyi sağlayan ölçek olarak belirlenmiştir (Kışlak, 1999, s. 52 - 53).

3. Gebe Bilgi Formu: Literatür ışığında araştırmacı tarafından 20 madde olarak hazırlanmıştır. Anne ve baba adayının kişisel bilgileri, sosyo-ekonomik düzeyi, gebelik haftası ve evlenme türlerine ilişkin sorular bulunmaktadır.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma verileri bilgisayara ortamına aktarılmış ve istatistiksel olarak Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 programında analize tabi tutulmuştur. Araştırmaya katılan gebe kadınların sosyo-demografik özellikleri, evliliğe ilişkin özellikleri ve gebeliğe ilişkin özelliklerinin dağılımı frekans analiziyle saptanmıştır. Gebe kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Gebelerin sosyo-demografik özellikleri, evliliğe ilişkin özellikleri ve gebeliğe ilişkin özelliklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında veri setinin normal dağılıma uyma durumu Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiş ve normal dağılım olmadığından dolayı

Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi gibi non-parametrik testler kullanılmıştır. Gebelerin Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ile Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişkin Spearman testiyle incelenmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmaya katılan gebe kadınların ve eşlerinin kişisel bilgilerinin çalışma grubundaki dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 3. Kadınların sosyo-demografik özellikleri (n=208)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş grubu		
18-21 yaş	40	19,23
22-25 yaş	75	36,06
26 yaş ve üstü	93	44,71
Eşin yaşı		
25 yaş ve altı	70	33,65
26-30 yaş	92	44,23
31 yaş ve üzeri	46	22,12
Eğitim durumu		
İlkokul ve altı	27	12,98
Ortaokul	54	25,96
Lise	52	25,00
Üniversite	75	36,06
Eşin eğitim durumu		
İlkokul ve altı	15	7,21
Ortaokul	51	24,52
Lise	54	25,96
Üniversite	88	42,31
Çalışma durumu		
Çalışan	96	46,15
Çalışmayan	112	53,85
Eşin çalışma durumu		
Çalışan	191	91,83
Çalışmayan	17	8,17
Aylık gelir		
1500 TL ve altı	28	13,46
1501-3000 TL arası	89	42,79
3001 TL ve üzeri	91	43,75

Tablo 3.'de araştırma konusu olan kadınların sosyo-demografik özellikleri verilmiştir. İncelenen tabloya göre, araştırmaya alınan kadınların %19,23'ü 18-21 yaş aralığında, %36,06'sı 22-25 yaş aralığında ve %44,71'i 26 yaş ve üzerindedir. Kadınların %33,65'inin eşi 25 yaş ve altında, %44,23'ünün eşi 26-30 yaş arasında ve %22,12'sinin eşi 31 yaş ve üzerindedir.

Araştırmadaki kadınların eğitim durumlarına bakıldığında %12,98'inin ilkokul ve altı, %25,96'sının ortaokul, %25'inin lise ve %36,06'sının üniversite mezunu olduğu;

eşlerinin ise %7,21'inin ilkokul ve altı, %24,52'sinin ortaokul, %25,96'sının lise ve %42,31'inin üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

Tablodaki verilere göre kadınların %46,15'i çalışmakta, %53,85'i çalışmamaktadır. Eşlerinin çalışma durumlarına bakıldığında ise %91,83'ünün çalıştığı, %8,17'sinin çalışmadığı bulunmuştur. Katılımcılardan aylık geliri 1500 TL ve altında olanlar %13,46 oranında, 1501-3000 TL arası olanlar %42,79 oranında ve 3001 TL ve üzerinde olanlar %43,75 oranındadır.

Araştırmaya katılan gebe kadınların ve eşlerinin evliliğe ilişkin özellikleri çalışma grubundaki dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 4. Kadınların evliliğe ilişkin özellikleri (n=208)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Evlilik yaşı		
18-21 yaş	73	35,10
22-25 yaş	85	40,87
26 yaş ve üstü	50	24,04
Evlilik süresi		
1 yıl	91	43,75
2 yıl	79	37,98
3 yıl ve üzeri	38	18,27
Evlenme şekli		
Görücü usulü	58	27,88
Anlaşarak/isteyerek	123	59,13
Kaçarak	8	3,85
Akraba evliliği	19	9,13
Eş ile akrabalık		
Yok	161	77,40
Var	47	22,60
Akrabalık bağı (n=47)		
Amca Oğlu	7	14,89
Dayı Oğlu	14	29,79
Hala Oğlu	7	14,89
Teyze Oğlu	19	40,43
Evlilikten memnun olma		
Memnun olan	197	94,71
Memnun olmayan	11	5,29
Eşle sorumlulukları paylaşma		
Paylaşan	131	62,98
Paylaşmayan	77	37,02

Tablo 4.'de araştırmaya dâhil edilen kadınların evliliğe ilişkin özellikleri verilmiştir.

Tablo 4.'ye bakıldığında kadın katılımcıların %35,1'inin evlilik yaşının 18-21 yaş, %40,87'sinin evlilik yaşının 22-25 yaş ve %24,04'ünün evlilik yaşının 26 yaş ve üstü olduğu görülmüştür. Kadınların evlilik süreleri %43,75'inde 1 yıl, %37,98'inde 2 yıl ve %18,27'sinde 3 yıl ve üzeridir.

Evlenme şekline göre dağılımda katılımcıların %27,88'inin görücü usulü evlendiği, %59,13'ünün anlaşarak/isteyerek evlendiği, %3,85'inin kaçarak evlendiği ve %9,13'ünün akraba evliliği yaptığı bulunmuştur.

Kadınların %77,4'ünün eşi ile akrabalığı yokken, %22,6'sının eşi ile akrabalığı vardır. Akrabalık bağı %14,89'unda amcaoğlu, %29,79'unda dayıoğlu, %14,89'unda halaoğlu ve %40,43'ünde teyze oğlu şeklindedir.

Araştırmada yer alan kadınların %94,71'i evlilikten memnunken, %5,29'u memnun değildir. %62,98'i eşi ile sorumlulukları paylaştığını belirtmiş, %37,02'si paylaşmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan gebe kadınların gebeliğe ilişkin özellikleri çalışma grubundaki dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 5. Kadınların gebeliğe ilişkin özellikleri (n=208)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
İlk gebelik yaşi		
18-21 yaş	45	21,63
22-25 yaş	75	36,06
26 yaş ve üstü	88	42,31
Gebelik haftası		
1-13 hafta	63	30,29
14-25 hafta	66	31,73
26 hafta ve üzeri	79	37,98
ocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme		
İstemeyerek/plansız	32	15,38
İsteyerek/planlı	176	84,62
Gebe olduğunu öğrendiğinde hissedilenler		
Üzüntü	18	8,65
Mutluluk	145	69,71
Kayęı	45	21,63

Tablo 5. Kadınların gebeliğe ilişkin özellikleri (n=208) (devam)

Gebelikte en çok destek almak istediği kişiler		
Eş	127	61,06
Aile	57	27,40
Eşin ailesi	22	10,58
Arkadaşlar	2	0,96
Gebelikte eşten alınan destekten memnun olma		
Memnun olan	171	82,21
Memnun olmayan	37	17,79
Gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi		
Olumlu	176	84,62
Olumsuz	6	2,88
Etkilenmedi	26	12,50

Araştırma kapsamına alınan kadınların gebeliğe ilişkin özellikleri Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5.'teki verilere göre, araştırmada yer alan kadınların ilk gebelik yaşları %21,63'ünde 18-21 yaş, %36,06'sında 22-25 yaş ve %42,31'inde 26 yaş ve üstü şeklindedir. Kadınların %30,29'unun gebelik haftası 1-13 hafta, %31,73'ünün 14-25 hafta ve %37,98'inin 26 hafta ve üzeridir.

Katılımcıların %15,38'i çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna "istemeyerek/plansız" yanıtını vermiş, %84,62'si "isteyerek/planlı" yanıtını vermiştir. %8,65'i gebe olduğunu öğrendiğinde üzüntü hissetmiş, %69,71'i mutluluk hissetmiş ve %21,63'ü kaygı hissetmiştir.

Gebelikte en çok destek almak istedikleri kişiler sorusuna kadınların %61,06'sı eş yanıtını vermiş, %27,4'ü aile, %10,58'i eşinin ailesi ve %0,96'sı arkadaşlar yanıtını vermiştir. Kadınların %82,21'i gebelikte eşinden aldığı destekten memnunken, %17,79'u memnun değildir. Gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesine dair katılımcıların %84,62'si olumlu etkilediğini belirtmiş, %2,88'i olumsuz etkilediğini ve %12,5'i etkilenmediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan gebe kadınların Psikososyal Sağlığı ve Evlilik Uyumları ne düzeydedir?

Tablo 6. Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları (n=208)

	n	\bar{x}	s	Min	Max
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	208	2,33	0,57	1,23	4,23
Kaygı ve strese ait özellikler	208	3,14	0,77	1,00	4,63
Aile içi şiddete ait özellikler	208	4,30	0,30	3,25	4,75
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	208	3,45	0,56	1,71	4,57
Ailesel özellikler	208	2,41	0,89	1,25	5,00
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	208	3,81	0,70	1,33	5,00
GPSDÖ Toplam	208	3,24	0,34	2,17	4,12
Evlilik Uyumu Ölçeği	208	45,63	7,61	17,00	57,00

Tablo 6.'da araştırmaya katılan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları verilmiştir.

Tablo 6.'da verilen bilgilere göre, kadın katılımcıların GPSDÖ ölçeğinin “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” boyutundan ortalama $2,33\pm 0,57$ puan, “Kaygı ve strese ait özellikler” boyutundan ortalama $3,14\pm 0,77$ puan, “Aile içi şiddete ait özellikler” boyutundan ortalama $4,30\pm 0,30$ puan, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutundan $3,45\pm 0,56$ puan, “Ailesel özellikler” boyutundan $2,41\pm 0,89$ puan ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutundan ortalama $3,81\pm 0,70$ puan aldıkları görülmüştür. Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplam puanlarının ortalaması $3,24\pm 0,34$ 'tür.

Araştırmadaki katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının ortalaması ise $45,63\pm 7,61$ olarak bulunmuştur.

Gebe kadınların sosyo-demografik özelliğine (yaş grubuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve EUÖ puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 7. Kadınların yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Yaş grubu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	18-21 yaş	40	2,36	0,61	2,35	107,36	3,247	0,197	
	22-25 yaş	75	2,37	0,49	2,38	112,96			
	26 yaş ve üstü	93	2,27	0,61	2,15	96,45			
Kaygı ve strese ait özellikler	18-21 yaş	40	2,87	0,73	2,88	82,95	9,922	0,007*	1-3
	22-25 yaş	75	3,07	0,81	3,13	99,89			
	26 yaş ve üstü	93	3,31	0,72	3,50	117,48			

Tablo 7. Kadınların yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)(devam)

Aile içi şiddete ait özellikler	18-21 yaş	40	4,13	0,35	4,25	71,26	26,969	0,000*	1-3
	22-25 yaş	75	4,27	0,29	4,38	95,65			
	26 yaş ve üstü	93	4,40	0,25	4,50	125,93			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	18-21 yaş	40	3,19	0,50	3,14	76,09	28,121	0,000*	1-3
	22-25 yaş	75	3,30	0,58	3,14	90,01			
	26 yaş ve üstü	93	3,67	0,48	3,71	128,41			
Ailesel özellikler	18-21 yaş	40	2,64	0,88	2,25	121,51	7,416	0,025*	1-3
	22-25 yaş	75	2,43	0,76	2,25	109,69			
	26 yaş ve üstü	93	2,30	0,97	2,00	92,99			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	18-21 yaş	40	4,03	0,64	4,17	124,38	9,446	0,009*	1-3
	22-25 yaş	75	3,88	0,71	4,00	110,06			
	26 yaş ve üstü	93	3,67	0,70	3,83	91,47			
GPSDÖ Toplam	18-21 yaş	40	3,20	0,28	3,21	100,86	0,595	0,743	
	22-25 yaş	75	3,22	0,38	3,24	102,04			
	26 yaş ve üstü	93	3,27	0,32	3,24	108,05			
Evlilik Uyum Ölçeği	18-21 yaş	40	45,60	7,77	46,50	103,63	8,576	0,014*	2-3
	22-25 yaş	75	43,99	7,48	44,00	89,60			
	26 yaş ve üstü	93	46,96	7,47	47,00	116,89			

* $p < 0,05$

Tablo 7.'de araştırma dâhilindeki kadınların yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tabloda yer alan sonuçlara göre araştırmaya alınan kadınların yaş gruplarına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Fark birinci ve üçüncü grupların puanlarından kaynaklanmaktadır. 18-21 yaş aralığındaki kadın katılımcıların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait

özellikler” puanları, 26 yaş ve üzerindeki katılımcıların puanlarından daha düşük; “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise 26 yaş ve üzerindeki katılımcılardan daha yüksektir. Katılımcıların yaş grubuna göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$).

Araştırma kapsamındaki kadınların yaş grubuna göre Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). 22-25 yaş arasındaki kadınların Evlilik Uyum Ölçeği puanları, 26 yaş ve üzerindeki kadınlardan anlamlı düzeyde düşüktür.

Gebe kadınların eşinin sosyo-demografik özellikliğine (yaş grubuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 8. Kadınların eşinin yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Eşin yaşı	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	25 yaş ve altı	70	2,37	0,56	2,38	110,58	1,463	0,481	
	26-30 yaş	92	2,31	0,53	2,31	103,66			
	31 yaş ve üzeri	46	2,28	0,65	2,19	96,93			
Kaygı ve strese ait özellikler	25 yaş ve altı	70	2,87	0,75	2,88	83,73	12,681	0,002*	1-2
	26-30 yaş	92	3,29	0,75	3,38	116,07			1-3
	31 yaş ve üzeri	46	3,24	0,76	3,25	112,98			
Aile içi şiddete ait özellikler	25 yaş ve altı	70	4,18	0,33	4,25	79,29	19,713	0,000*	1-2
	26-30 yaş	92	4,38	0,24	4,50	118,96			1-3
	31 yaş ve üzeri	46	4,34	0,30	4,50	113,95			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	25 yaş ve altı	70	3,17	0,54	3,14	74,94	25,622	0,000*	1-2
	26-30 yaş	92	3,58	0,53	3,71	119,12			1-3
	31 yaş ve üzeri	46	3,60	0,47	3,71	120,24			
Ailesel özellikler	25 yaş ve altı	70	2,51	0,81	2,25	115,67	3,811	0,149	
	26-30 yaş	92	2,34	0,89	2,00	98,10			
	31 yaş ve üzeri	46	2,40	0,99	2,00	100,30			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	25 yaş ve altı	70	3,98	0,64	4,17	118,50	6,238	0,044*	1-2
	26-30 yaş	92	3,71	0,70	3,83	94,90			
	31 yaş ve üzeri	46	3,77	0,76	4,00	102,39			

Tablo 8. Kadınların eşinin yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

GPSDÖ Toplam	25 yaş ve altı	70	3,18	0,31	3,18	95,24	2,563	0,278	
	26-30 yaş	92	3,27	0,37	3,23	108,29			
	31 yaş ve üzeri	46	3,27	0,30	3,31	111,02			
Evlilik Uyumu Ölçeği	25 yaş ve altı	70	43,76	7,57	44,00	87,59	9,428	0,009*	1-2
	26-30 yaş	92	47,11	7,02	47,00	116,82			
	31 yaş ve üzeri	46	45,50	8,31	46,00	105,61			

* $p < 0,05$

Tablo 8.'de araştırma konusu olan kadınların eşinin yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 8. incelendiğinde kadın katılımcıların eşinin yaş grubuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı seviyede bir farkın olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Fark birinci gruptan kaynaklanmaktadır. Eşinin yaşı 25 yaş ve altında olan kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, eşinin yaşı 26-30 yaş arası olan ve 31 yaş ve üzeri olan kadınların puanlarından daha düşük; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise eşinin yaşı 26-30 arası olan kadınların puanlarından daha yüksektir. Katılımcıların eşinin yaş grubuna göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı düzeyde bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmaya alınan kadınların eşinin yaş grubuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmişti ($p < 0,05$). Eşinin yaşı 25 yaş ve altında olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, eşinin yaşı 26-30 yaş arası olan kadınların puanlarından anlamlı seviyede düşüktür.

Gebe kadınların sosyo-demografik özelliğine (çalışma durumuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 9. Kadınların çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Çalışma durumu	N	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Çalışan	96	2,29	0,58	2,23	98,27	-1,384	0,166
	Çalışmayan	112	2,36	0,55	2,38	109,84		
Kaygı ve strese ait özellikler	Çalışan	96	3,43	0,72	3,50	126,79	-4,952	0,000*
	Çalışmayan	112	2,89	0,73	2,88	85,39		
Aile içi şiddete ait özellikler	Çalışan	96	4,42	0,22	4,50	129,83	-5,766	0,000*
	Çalışmayan	112	4,20	0,32	4,25	82,79		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Çalışan	96	3,73	0,46	3,86	135,06	-6,801	0,000*
	Çalışmayan	112	3,20	0,51	3,14	78,31		
Ailesel özellikler	Çalışan	96	2,42	1,02	2,13	101,62	-0,651	0,515
	Çalışmayan	112	2,40	0,77	2,00	106,97		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Çalışan	96	3,44	0,68	3,50	70,08	-7,670	0,000*
	Çalışmayan	112	4,14	0,54	4,17	134,00		
GPSDÖ Toplam	Çalışan	96	3,29	0,37	3,24	109,02	-1,002	0,316
	Çalışmayan	112	3,20	0,30	3,21	100,63		
Evlilik Uyumu Ölçeği	Çalışan	96	47,75	7,32	48,00	123,13	-4,140	0,000*
	Çalışmayan	112	43,80	7,42	44,00	88,53		

* $p<0,05$

Araştırma kapsamındaki kadınların çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 9.'de verilmiştir.

Tablo 9.'daki verilere göre, araştırmaya katılan kadınların çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı seviyede olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Çalışan kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar çalışmayan kadınların puanlarından daha yüksek; “Gebeliğe ilişkin

fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutundan aldıkları puanlar ise çalışmayan kadınların puanlarından daha düşük bulunmuştur. Araştırmada yer alan kadınların çalışma durumuna göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ile “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$). Çalışan ve çalışmayan kadınların GPSDÖ toplamı, “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” puanları benzerdir.

Katılımcıların çalışma durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Çalışan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, çalışmayan kadınlardan daha yüksektir.

Gebe kadınların eşinin sosyo-demografik özelliğine (çalışma durumuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 10. Kadınların eşinin çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Eşinin çalışma durumu	N	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Çalışan	191	2,34	0,57	2,31	105,04	-0,438	0,661
	Çalışmayan	17	2,22	0,51	2,38	98,38		
Kayı ve strese ait özellikler	Çalışan	191	3,22	0,72	3,13	109,87	-4,320	0,000*
	Çalışmayan	17	2,26	0,81	2,13	44,15		
Aile içi şiddete ait özellikler	Çalışan	191	4,32	0,29	4,38	106,92	-1,998	0,046*
	Çalışmayan	17	4,13	0,41	4,13	77,26		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Çalışan	191	3,50	0,52	3,57	110,09	-4,504	0,000*
	Çalışmayan	17	2,78	0,53	2,86	41,71		
Ailesel özellikler	Çalışan	191	2,41	0,89	2,00	104,45	-0,043	0,966
	Çalışmayan	17	2,41	0,94	2,25	105,09		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Çalışan	191	3,79	0,70	4,00	102,55	-1,576	0,115
	Çalışmayan	17	4,06	0,74	4,17	126,44		
GPSDÖ Toplam	Çalışan	191	3,26	0,33	3,24	108,69	-3,362	0,001*
	Çalışmayan	17	2,98	0,37	2,93	57,47		

Tablo 10. Kadınların eşinin çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Evlilik Uyum Ölçeği	Çalışan		Çalışmayan		Fark	p değeri			
	n	Ortalama Puan	n	Ortalama Puan					
	191	46,09	17	40,35	7,32	46,00	107,77	-2,635	0,008*

* $p < 0,05$

Tablo 10.'da araştırmaya konu edilen kadınların eşinin çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 10.'daki test sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların eşinin çalışma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Eşi çalışan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, eşi çalışmayan kadınlara göre daha yüksektir. Kadın katılımcıların eşinin çalışma durumuna göre “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmamış ($p > 0,05$), eşi çalışan ve çalışmayan kadınların puanları benzer bulunmuştur.

Araştırma dahilindeki kadınların eşinin çalışma durumuna göre Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0,05$). Eşi çalışan katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği puanları, eşi çalışmayan kadınların puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Gebe kadınların sosyo-demografik özelliğine (eğitim durumuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 11. Kadınların eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	İlkokul ve altı	27	2,34	0,64	2,38	105,15	6,462	0,091	
	Ortaokul	54	2,26	0,47	2,31	101,30			
	Lise	52	2,48	0,50	2,38	121,74			
	Üniversite	75	2,26	0,63	2,15	94,62			
Kaygı ve strese ait özellikler	İlkokul ve altı	27	2,54	0,52	2,63	53,06	55,845	0,000*	1-3
	Ortaokul	54	2,73	0,69	2,88	73,74			1-4
	Lise	52	3,32	0,67	3,44	120,29			
	Üniversite	75	3,51	0,71	3,63	134,22			
Aile içi şiddete ait özellikler	İlkokul ve altı	27	4,21	0,39	4,25	92,85	25,297	0,000*	1-4
	Ortaokul	54	4,19	0,34	4,25	83,16			2-4
	Lise	52	4,28	0,28	4,38	94,26			
	Üniversite	75	4,43	0,18	4,50	131,16			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	İlkokul ve altı	27	3,16	0,41	3,14	71,02	95,087	0,000*	1-3
	Ortaokul	54	2,96	0,41	2,93	51,35			1-4
	Lise	52	3,50	0,47	3,57	111,05			2-3
	Üniversite	75	3,86	0,39	3,86	150,28			2-4
Ailesel özellikler	İlkokul ve altı	27	2,41	0,97	2,00	101,69	3,970	0,265	
	Ortaokul	54	2,39	0,71	2,25	109,47			
	Lise	52	2,49	0,73	2,25	114,67			
	Üniversite	75	2,37	1,07	2,00	94,88			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	İlkokul ve altı	27	4,13	0,74	4,33	139,31	26,034	0,000*	1-4
	Ortaokul	54	3,96	0,50	4,08	115,20			
	Lise	52	3,91	0,75	4,00	112,88			
	Üniversite	75	3,53	0,69	3,67	78,45			
GPSDÖ Toplam	İlkokul ve altı	27	3,13	0,31	3,17	88,30	22,839	0,000*	1-3
	Ortaokul	54	3,08	0,27	3,10	75,82			1-4
	Lise	52	3,33	0,30	3,37	121,60			2-3
	Üniversite	75	3,33	0,37	3,31	119,13			2-4
Evlilik Uyum Ölçeği	İlkokul ve altı	27	41,37	7,43	43,00	71,69	38,095	0,000*	1-3
	Ortaokul	54	42,13	6,55	42,00	73,37			1-4
	Lise	52	47,54	6,70	50,00	117,77			2-3
	Üniversite	75	48,35	7,45	49,00	129,53			2-4

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan kadınların eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 11.'da verilmiştir.

Tablo 11.'deki veriler incelendiğinde araştırma konusu kadınların eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler” ile “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar, eğitim durumu lise ve üniversite olan kadınlardan daha düşüktür. Ayrıca eğitim durumu ortaokul olan kadınların “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve GPSDÖ toplam puanları, eğitim durumu lise ve üniversite olan kadınların puanlarından anlamlı düzeyde düşüktür. Eğitim durumu üniversite olan kadınların ise “Aile içi şiddete ait özellikler” puanları, eğitim durumu ilkokul ve altı ile ortaokul olan kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınlardan anlamlı düzeyde düşüktür. Katılımcıların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” boyutlarından eğitim durumlarına göre aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya alınan kadınların eğitim durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınlar ile eğitim durumu ortaokul olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, eğitim durumu lise ve üniversite olan kadınların puanlarından anlamlı seviyede düşüktür.

Gebe kadınların eşinin sosyo-demografik özelliğine (eğitim durumuna) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 12. Kadınların eşinin eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Eşin eğitim durumu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	İlkokul ve altı	15	2,18	0,71	2,08	84,93	6,123	0,106	
	Ortaokul	51	2,43	0,49	2,46	119,52			
	Lise	54	2,35	0,52	2,31	107,32			
	Üniversite	88	2,28	0,61	2,15	97,40			
Kaygı ve strese ait özellikler	İlkokul ve altı	15	2,28	0,56	2,13	38,63	45,174	0,000*	1-3
	Ortaokul	51	2,86	0,60	2,88	79,12			1-4
	Lise	54	3,07	0,78	3,13	102,46			2-4
	Üniversite	88	3,48	0,70	3,56	131,69			
Aile içi şiddete ait özellikler	İlkokul ve altı	15	4,14	0,47	4,13	91,17	20,293	0,000*	1-4
	Ortaokul	51	4,23	0,33	4,25	90,63			2-4
	Lise	54	4,25	0,26	4,25	86,57			
	Üniversite	88	4,40	0,24	4,50	125,81			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	İlkokul ve altı	15	3,08	0,52	2,86	64,57	80,825	0,000*	1-4
	Ortaokul	51	3,10	0,44	3,00	64,41			2-4
	Lise	54	3,25	0,48	3,21	83,64			3-4
	Üniversite	88	3,83	0,42	3,86	147,34			
Ailesel özellikler	İlkokul ve altı	15	2,28	1,01	2,00	91,63	5,167	0,160	
	Ortaokul	51	2,48	0,74	2,25	114,50			
	Lise	54	2,45	0,75	2,25	112,85			
	Üniversite	88	2,36	1,02	2,00	95,77			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	İlkokul ve altı	15	3,89	0,83	4,17	120,20	22,599	0,000*	2-4
	Ortaokul	51	4,05	0,58	4,17	125,11			3-4
	Lise	54	3,98	0,69	4,17	117,94			
	Üniversite	88	3,56	0,68	3,67	81,63			
GPSDÖ Toplam	İlkokul ve altı	15	2,97	0,35	2,95	64,67	12,551	0,006	
	Ortaokul	51	3,19	0,21	3,17	93,42			
	Lise	54	3,23	0,36	3,22	104,46			
	Üniversite	88	3,32	0,36	3,29	117,73			
Evlilik Uyum Ölçeği	İlkokul ve altı	15	39,60	9,65	40,00	65,37	32,469	0,000*	1-3
	Ortaokul	51	43,16	6,40	42,00	79,77			1-4
	Lise	54	44,89	6,83	45,00	96,35			2-4
	Üniversite	88	48,53	7,23	50,00	130,50			

* $p < 0,05$

Tablo 12.'de araştırma kapsamına alınan kadınların eşinin eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

İncelenen tabloya bakıldığında kadın katılımcıların eşinin eğitim durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Eşinin eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler” puanları, eşinin eğitim durumu lise ve üniversite olan kadınlardan daha düşüktür. Eşinin eğitim durumu üniversite olan kadınların ise “Kaygı ve strese ait özellikler” ve “Aile içi şiddete ait özellikler” puanları, eşinin eğitim durumu ilkokul ve altı ile ortaokul olan kadınlardan daha yüksek; “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları diğer tüm eğitim durumu gruplarından daha yüksek ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları, eşinin eğitim durumu ortaokul ve lise olan kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların eşinin eğitim durumuna göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Araştırma konusu kadınların eşinin eğitim durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Eşinin eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, eşinin eğitim durumu lise ve üniversite olan kadınların puanlarından daha düşüktür. Ayrıca eşinin eğitim durumu üniversite olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, eşinin eğitim durumu ilkokul ve altı olan kadınlar ile ortaokul olan kadınlardan daha yüksektir.

Gebe kadınların sosyo-demografik özelliğine (aylık gelirine) göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 13. Kadınların aylık gelirine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Aylık gelir	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	1500 TL ve altı	28	2,20	0,50	2,38	95,79	4,666	0,097	
	1501-3000 TL arası	89	2,41	0,54	2,38	114,90			
	3001 TL ve üzeri	91	2,28	0,61	2,15	97,01			
Kaygı ve strese ait özellikler	1500 TL ve altı	28	2,38	0,72	2,31	48,82	46,088	0,000*	1-2
	1501-3000 TL arası	89	3,02	0,66	3,00	93,77			1-3
	3001 TL ve üzeri	91	3,49	0,68	3,50	132,13			2-3
Aile içi şiddete ait özellikler	1500 TL ve altı	28	4,17	0,37	4,13	79,34	18,211	0,000*	1-3
	1501-3000 TL arası	89	4,25	0,31	4,25	92,94			2-3
	3001 TL ve üzeri	91	4,40	0,23	4,50	123,55			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	1500 TL ve altı	28	2,86	0,48	2,86	45,61	89,377	0,000*	1-3
	1501-3000 TL arası	89	3,23	0,44	3,14	79,17			2-3
	3001 TL ve üzeri	91	3,83	0,39	3,86	147,40			
Ailesel özellikler	1500 TL ve altı	28	2,46	0,93	2,25	108,66	1,294	0,524	
	1501-3000 TL arası	89	2,40	0,72	2,25	108,60			
	3001 TL ve üzeri	91	2,40	1,02	2,00	99,21			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	1500 TL ve altı	28	4,19	0,66	4,25	139,75	32,257	0,000*	1-3
	1501-3000 TL arası	89	3,98	0,65	4,17	119,74			
	3001 TL ve üzeri	91	3,54	0,67	3,67	78,75			
GPSDÖ Toplam	1500 TL ve altı	28	3,04	0,33	3,03	69,93	14,299	0,001*	1-3
	1501-3000 TL arası	89	3,22	0,29	3,21	101,24			
	3001 TL ve üzeri	91	3,32	0,35	3,29	118,32			
Evlilik Uyum Ölçeği	1500 TL ve altı	28	41,93	8,54	43,00	78,75	29,374	0,000*	1-3
	1501-3000 TL arası	89	43,85	6,81	44,00	86,58			2-3
	3001 TL ve üzeri	91	48,49	7,10	50,00	129,95			

* $p < 0,05$

Tablo 13.'de araştırma kapsamına alınan kadınların aylık gelirine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 13.'deki veriler göz önüne alındığında araştırmada yer alan kadınların aylık gelirine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve "Kaygı ve strese ait özellikler", "Aile içi şiddete ait özellikler", "Psikososyal destek

gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 1500 TL ve altında olan kadınların GPSDÖ toplam puanları, aylık geliri 3001 TL ve üzerinde olan kadınlardan daha düşük; “Kaygı ve strese ait özellikler” puanları, diğer tüm gruplarından daha düşük; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise aylık geliri 3001 TL ve üzerinde olan kadınlardan daha yüksektir. Aylık geliri 3001 TL ve üzerinde olan kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, aylık geliri 1500 TL ve altında olanlar ile 1501-3000 TL arası olanlardan anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadınların aylık gelirine göre “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Aylık gelirleri fark etmeksizin “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” puanları benzerdir.

Araştırmadaki kadınların aylık gelirine göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Aylık geliri 3001 TL ve üzerinde olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, aylık geliri 1500 TL ve altında olanlar ile 1501-3000 TL arası olanların puanlarından daha yüksektir.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlilik yaşına) özelliklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 14. Kadınların evlilik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Evlilik yaşı	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	18-21 yaş	73	2,35	0,56	2,38	109,70	1,040	0,595	
	22-25 yaş	85	2,29	0,54	2,23	99,92			
	26 yaş ve üstü	50	2,35	0,64	2,31	104,69			
Kaygı ve strese ait özellikler	18-21 yaş	73	2,84	0,76	2,88	81,62	16,293	0,000*	1-2
	22-25 yaş	85	3,30	0,72	3,25	116,92			1-3
	26 yaş ve üstü	50	3,31	0,76	3,50	116,79			
Aile içi şiddete ait özellikler	18-21 yaş	73	4,16	0,34	4,25	75,99	26,663	0,000*	1-2
	22-25 yaş	85	4,39	0,23	4,50	121,09			1-3
	26 yaş ve üstü	50	4,37	0,28	4,50	117,92			

Tablo 14. Kadınların evlilik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	18-21 yaş	73	3,13	0,51	3,14	70,82	37,403	0,000*	1-2
	22-25 yaş	85	3,56	0,55	3,71	117,17			1-3
	26 yaş ve üstü	50	3,71	0,41	3,71	132,13			
Ailesel özellikler	18-21 yaş	73	2,47	0,76	2,25	113,58	2,683	0,261	
	22-25 yaş	85	2,35	0,89	2,00	98,94			
	26 yaş ve üstü	50	2,43	1,06	2,00	100,70			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	18-21 yaş	73	4,01	0,62	4,17	122,02	10,419	0,005*	1-3
	22-25 yaş	85	3,75	0,72	3,83	98,57			
	26 yaş ve üstü	50	3,63	0,72	3,67	89,00			
GPSDÖ Toplam	18-21 yaş	73	3,16	0,31	3,18	93,72	3,811	0,149	
	22-25 yaş	85	3,27	0,36	3,26	108,54			
	26 yaş ve üstü	50	3,30	0,32	3,28	113,37			
Evlilik Uyum Ölçeği	18-21 yaş	73	43,78	7,89	44,00	89,26	7,374	0,025*	1-2
	22-25 yaş	85	46,52	7,26	46,00	111,26			1-3
	26 yaş ve üstü	50	46,80	7,43	47,00	115,25			

* $p < 0,05$

Tablo 14.'de araştırmada yer verilen kadınların evlilik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablodaki sonuçlar incelendiğinde kadın katılımcıların evlilik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Evlilik yaşı 18-21 yaş olan kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, evlilik yaşı 22-25 yaş olan ve 26 yaş ve üstü olan kadınların puanlarından daha düşük; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise evlilik yaşı 26 yaş ve üstü olan kadınlardan daha yüksektir. Araştırmaya katılan kadınların evlilik yaşına göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ile “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmamıştır ($p>0,05$). Evlilik yaşları fark etmeksizin kadınların GPSDÖ toplamı ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ile “Ailesel özellikler” puanları benzerdir.

Araştırma dâhilindeki kadınların evlilik yaşına göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür ($p<0,05$). Fark birinci gruptaki katılımcılardan kaynaklanmaktadır. Evlilik yaşı 18-21 yaş olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları diğer kadınlardan anlamlı seviyede düşüktür.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlilik süresine) özelliklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 15. Kadınların evlilik süresine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Evlilik süresi	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	1 yıl	91	2,34	0,61	2,31	105,17	1,580	0,454
	2 yıl	79	2,36	0,52	2,31	108,79		
	3 yıl ve üzeri	38	2,21	0,57	2,19	93,97		
Kaygı ve strese ait özellikler	1 yıl	91	3,16	0,81	3,13	106,27	0,805	0,669
	2 yıl	79	3,15	0,75	3,13	106,26		
	3 yıl ve üzeri	38	3,06	0,72	3,13	96,59		
Aile içi şiddete ait özellikler	1 yıl	91	4,28	0,32	4,38	101,62	1,018	0,601
	2 yıl	79	4,30	0,30	4,38	103,77		
	3 yıl ve üzeri	38	4,36	0,25	4,44	112,93		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	1 yıl	91	3,50	0,53	3,57	110,35	2,658	0,265
	2 yıl	79	3,36	0,61	3,29	95,88		
	3 yıl ve üzeri	38	3,48	0,49	3,57	108,42		
Ailesel özellikler	1 yıl	91	2,51	0,95	2,25	109,86	1,654	0,437
	2 yıl	79	2,35	0,82	2,00	102,48		
	3 yıl ve üzeri	38	2,29	0,88	2,00	95,86		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	1 yıl	91	3,72	0,75	3,83	98,36	3,150	0,207
	2 yıl	79	3,86	0,61	3,83	104,65		
	3 yıl ve üzeri	38	3,93	0,75	4,17	118,89		
GPSDÖ Toplam	1 yıl	91	3,25	0,35	3,24	107,02	0,307	0,858
	2 yıl	79	3,23	0,33	3,20	101,95		
	3 yıl ve üzeri	38	3,22	0,32	3,21	103,76		
Evlilik Uyumu Ölçeği	1 yıl	91	45,85	7,28	47,00	105,99	0,323	0,851
	2 yıl	79	45,65	8,13	45,00	105,16		
	3 yıl ve üzeri	38	45,05	7,46	45,00	99,55		

Araştırmaya dâhil edilen kadınların evlilik süresine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 15.'te verilmiştir.

Tablo 15.'deki veriler incelendiğinde araştırmada yer alan kadınların evlilik süresine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Kadınların evlilik süreleri gözetilmeksizin Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları benzer bulunmuştur.

Kadın katılımcıların evlilik sürelerine göre Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Buna göre evlilik süresi 1 yıl, 2 yıl veya 3 yıl ve üzeri olan kadınların Evlilik Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlenme şekline) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 16. Kadınların evlenme şekline göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Evlenme şekli	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Görücü usulü	58	2,31	0,56	2,38	104,97	2,947	0,400	
	Anlaşarak/isteyerek	123	2,32	0,58	2,31	102,49			
	Kaçarak	8	2,17	0,44	2,15	85,56			
	Akraba evliliği	19	2,45	0,54	2,46	124,05			
Kaygı ve strese ait özellikler	Görücü usulü	58	2,88	0,79	2,88	85,16	13,823	0,003*	1-2
	Anlaşarak/isteyerek	123	3,29	0,73	3,38	116,33			2-3
	Kaçarak	8	2,66	0,67	2,81	67,50			
	Akraba evliliği	19	3,11	0,74	3,13	102,55			
Aile içi şiddete ait özellikler	Görücü usulü	58	4,23	0,31	4,25	87,56	16,815	0,001*	2-4
	Anlaşarak/isteyerek	123	4,37	0,26	4,50	117,60			
	Kaçarak	8	4,19	0,50	4,44	103,06			
	Akraba evliliği	19	4,14	0,33	4,13	72,00			

Tablo 16. Kadınların evlenme şekline göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Görücü usulü	58	3,28	0,51	3,29	86,16	26,077	0,000*	2-3
	Anlaşarak/isteyerek	123	3,59	0,55	3,71	121,47			2-4
	Kaçarak	8	3,14	0,57	3,21	70,38			
	Akraba evliliği	19	3,11	0,39	3,00	65,03			
Ailesel özellikler	Görücü usulü	58	2,13	0,61	2,00	90,09	19,800	0,000*	1-3
	Anlaşarak/isteyerek	123	2,42	0,92	2,00	103,43			2-3
	Kaçarak	8	3,91	0,53	3,75	184,63			3-4
	Akraba evliliği	19	2,61	0,88	2,25	121,71			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere	Görücü usulü	58	4,05	0,61	4,17	126,57	23,568	0,000*	1-3
	Anlaşarak/isteyerek	123	3,65	0,71	3,67	89,22			2-3
	Kaçarak	8	3,60	0,79	3,92	91,25			2-4
	Akraba evliliği	19	4,26	0,48	4,17	141,66			3-4
GPSDÖ Toplam	Görücü usulü	58	3,15	0,32	3,18	89,88	4,771	0,189	
	Anlaşarak/isteyerek	123	3,27	0,34	3,25	109,79			
	Kaçarak	8	3,28	0,27	3,36	112,25			
	Akraba evliliği	19	3,28	0,34	3,19	111,63			
Evlilik Uyumu Ölçeği	Görücü usulü	58	41,62	7,72	42,00	72,56	28,124	0,000*	1-2
	Anlaşarak/isteyerek	123	47,76	6,87	49,00	122,01			1-3
	Kaçarak	8	46,13	6,01	45,00	103,94			2-4
	Akraba evliliği	19	43,79	7,57	44,00	88,87			

* $p < 0,05$

Tablo 16.'da araştırma kapsamına alınan kadınların evlenme şekline göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 16.'da verilen sonuçlara bakıldığında araştırma konusu olan kadınların evlenme şekline göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmıştır ($p < 0,05$). Anlaşarak/isteyerek evlenen kadınların “Kaygı ve strese ait özellikler” puanları, görücü usulü evlenen kadınlardan ve kaçarak evlenen kadınlardan daha yüksek; “Aile içi şiddete ait özellikler” puanları, akraba evliliği yapan kadınlardan daha yüksek; “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, kaçarak ve akraba evliliğiyle evlenen kadınlardan daha yüksek; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise akraba evliliğiyle evlenen

kadınlardan daha düşüktür. Kaçarak evlenen kadınların “Ailesel özellikler” puanları diğer kadınların puanlarından daha yüksek; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise diğer kadınlardan daha düşüktür. Katılımcıların evlenme şekline göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı seviyede olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Kadın katılımcıların evlenme şekline göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Görücü usulü evlenen kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, anlaşarak/isteyerek evlenen kadınlardan ve kaçarak evlenen kadınlardan anlamlı düzeyde düşüktür. Akraba evliliğiyle evlenen kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ise anlaşarak/isteyerek evlenen kadınlardan anlamlı seviyede düşüktür.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlenme şekline) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve EUÖ puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 17. Kadınların eş ile akrabalık durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)

	Eş ile akrabalık	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Yok	161	2,30	0,56	2,31	100,90	-1,600	0,110
	Var	47	2,42	0,59	2,46	116,84		
Kaygı ve strese ait özellikler	Yok	161	3,23	0,77	3,25	111,75	-3,220	0,001*
	Var	47	2,83	0,72	2,88	79,66		
Aile içi şiddete ait özellikler	Yok	161	4,36	0,26	4,50	113,90	-4,280	0,000*
	Var	47	4,12	0,37	4,13	72,29		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Yok	161	3,54	0,56	3,71	115,98	-5,110	0,000*
	Var	47	3,11	0,38	3,00	65,16		
Ailesel özellikler	Yok	161	2,34	0,86	2,00	100,17	-1,956	0,050
	Var	47	2,64	0,95	2,25	119,34		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Yok	161	3,71	0,68	3,83	94,48	-4,463	0,000*
	Var	47	4,16	0,68	4,33	138,82		
GPSDÖ Toplam	Yok	161	3,25	0,34	3,24	105,50	-0,443	0,657
	Var	47	3,21	0,32	3,19	101,07		
Evlilik Uyumu Ölçeği	Yok	161	46,11	7,67	46,00	109,07	-2,029	0,042*
	Var	47	43,98	7,27	43,00	88,85		

* $p<0,05$

Tablo 17.'de araştırmada yer alan kadınların eş ile akrabalık durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme leği ve Evlilik Uyumu leği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablodaki veriler incelendiğinde araştırmaya konu edilen kadınların eş ile akrabalık durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme leğinin “Kaygı ve strese ait zellikler”, “Aile içi şiddete ait zellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Eşi ile akrabalığı olmayan kadınların “Kaygı ve strese ait zellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, eşi ile akraba olan kadınlara göre daha yüksek; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları ise eşi ile akraba olan kadınlardan daha düşüktür. Kadınların eş ile akrabalık durumuna göre GPSD toplamından ve “Gebelik ve eşi ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel zellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Eşi ile akrabalığı olan ve olmayan kadınların GPSD toplamı, “Gebelik ve eşi ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel zellikler” puanları benzerdir.

Tablo 17.'deki sonuçlar doğrultusunda katılımcıların eş ile akrabalık durumuna göre Evlilik Uyumu leğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Eşi ile akrabalığı olmayan kadınların Evlilik Uyumu leği puanları, eşi ile akraba olan kadınlardan daha yüksektir.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (evlilikten memnun olma) zelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme leği puanları ve Evlilik Uyum leği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 18. Kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme leği ve Evlilik Uyum leği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Evlilikten memnun olma	N	\bar{x}	S	M	SO	Z	p
Gebelik ve eşi ilişkisine ait zellikler	Memnun olan	197	2,37	0,54	2,31	109,67	-5,253	0,000*
	Memnun olmayan	11	1,45	0,13	1,46	11,86		

Tablo 18. Kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Kaygı ve strese ait özellikler	Memnun olan	197	3,21	0,70	3,13	109,07	-4,636	0,000*
	Memnun olmayan	11	1,77	0,73	1,63	22,73		
Aile içi şiddete ait özellikler	Memnun olan	197	4,32	0,28	4,38	107,29	-2,900	0,004*
	Memnun olmayan	11	3,97	0,43	4,00	54,59		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Memnun olan	197	3,48	0,54	3,57	107,78	-3,334	0,001*
	Memnun olmayan	11	2,86	0,50	2,86	45,82		
Ailesel özellikler	Memnun olan	197	2,42	0,89	2,00	105,06	-0,582	0,561
	Memnun olmayan	11	2,23	0,88	2,25	94,41		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Memnun olan	197	3,83	0,70	4,00	105,76	-1,282	0,200
	Memnun olmayan	11	3,58	0,65	3,83	81,95		
GPSDÖ Toplam	Memnun olan	197	3,27	0,31	3,24	109,21	-4,774	0,000*
	Memnun olmayan	11	2,64	0,30	2,61	20,18		
Evlilik Uyum Ölçeği	Memnun olan	197	46,58	6,51	46,00	109,89	-5,476	0,000*
	Memnun olmayan	11	28,45	5,13	29,00	7,95		

* $p < 0,05$

Araştırmaya dâhil edilen kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 18.'da verilmiştir.

Tablo 18. İncelendiğinde araştırma konusu kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Evlilikten memnun olan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı, “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, evlilikten memnun olmayan kadınların puanlarından anlamlı seviyede yüksektir. Kadın katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal

değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın ise anlamlı seviyede olmadığı görülmüş ($p>0,05$), evlilikten memnun olan ve olmayan kadınların puanları benzer bulunmuştur.

Araştırma katılımcısı kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Evlilikten memnun olan katılımcıların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları evlilikten memnun olmayan katılımcılardan anlamlı seviyede daha yüksektir.

Gebe kadınların evliliğe ilişkin (eşle sorumlulukları paylaşma) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 19. Kadınların eşle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)

	Sorumlulukları paylaşma	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Paylaşan	131	2,33	0,57	2,23	103,06		
	Paylaşmayan	77	2,31	0,56	2,38	106,95	-0,450	0,652
Kayı ve strese ait özellikler	Paylaşan	131	3,40	0,64	3,50	123,64		
	Paylaşmayan	77	2,70	0,78	2,75	71,94	-5,991	0,000*
Aile içi şiddete ait özellikler	Paylaşan	131	4,37	0,26	4,50	119,34		
	Paylaşmayan	77	4,18	0,33	4,25	79,25	-4,760	0,000*
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Paylaşan	131	3,62	0,51	3,71	123,06		
	Paylaşmayan	77	3,15	0,52	3,14	72,92	-5,820	0,000*
Ailesel özellikler	Paylaşan	131	2,49	0,99	2,00	106,50		
	Paylaşmayan	77	2,28	0,67	2,00	101,09	-0,638	0,524
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Paylaşan	131	3,76	0,73	3,83	99,65		
	Paylaşmayan	77	3,90	0,65	4,17	112,75	-1,523	0,128
GPSDÖ Toplam	Paylaşan	131	3,33	0,31	3,29	119,20		
	Paylaşmayan	77	3,09	0,32	3,10	79,49	-4,594	0,000*
Evlilik Uyumu Ölçeği	Paylaşan	131	48,63	5,90	50,00	127,89		
	Paylaşmayan	77	40,52	7,51	41,00	64,71	-7,321	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 19.'da araştırma konusu olan kadınların eşle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablodaki sonuçlara bakıldığında araştırma dahilindeki kadınların eşle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür ($p < 0,05$). Eşle sorumlulukları paylaşan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutları puanları, eşle sorumlulukları paylaşmayan kadınların puanlarından daha yüksektir. Katılımcıların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında eşle sorumlulukları paylaşma durumlarına göre anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmadaki kadınların eşle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Eşle sorumlulukları paylaşan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, eşle sorumlulukları paylaşmayan kadınların puanlarından daha yüksektir.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin (ilk gebelik yaşı) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 20. Kadınların ilk gebelik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	İlk gebelik	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	18-21 yaş	45	2,34	0,62	2,38	105,74	2,969	0,227	
	22-25 yaş	75	2,38	0,46	2,38	112,91			
	26 yaş ve üstü	88	2,28	0,62	2,15	96,70			
Kaygı ve strese ait özellikler	18-21 yaş	45	2,84	0,78	2,88	81,78	10,737	0,005*	1-3
	22-25 yaş	75	3,12	0,77	3,13	102,66			
	26 yaş ve üstü	88	3,31	0,73	3,50	117,69			

Tablo 20. Kadınların ilk gebelik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Aile içi şiddete ait özellikler	18-21 yaş	45	4,11	0,36	4,13	68,40	27,713	0,000*	1-3
	22-25 yaş	75	4,32	0,26	4,38	102,32			
	26 yaş ve üstü	88	4,39	0,25	4,50	124,82			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	18-21 yaş	45	3,15	0,53	3,14	72,41	30,657	0,000*	1-3
	22-25 yaş	75	3,35	0,56	3,29	94,16			
	26 yaş ve üstü	88	3,68	0,47	3,71	129,72			
Ailesel özellikler	18-21 yaş	45	2,64	0,86	2,25	122,94	6,934	0,031*	1-2
	22-25 yaş	75	2,38	0,76	2,00	105,22			
	26 yaş ve üstü	88	2,32	0,99	2,00	94,45			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere	18-21 yaş	45	3,99	0,62	4,17	120,42	7,879	0,019*	1-3
	22-25 yaş	75	3,87	0,72	4,00	110,05			
	26 yaş ve üstü	88	3,67	0,70	3,83	91,63			
GPSDÖ Toplam	18-21 yaş	45	3,18	0,32	3,19	96,90	1,219	0,544	
	22-25 yaş	75	3,23	0,35	3,24	103,79			
	26 yaş ve üstü	88	3,28	0,33	3,25	108,99			
Evlilik Uyum Ölçeği	18-21 yaş	45	44,84	8,39	45,00	99,27	6,068	0,048*	2-3
	22-25 yaş	75	44,64	7,08	45,00	93,85			
	26 yaş ve üstü	88	46,86	7,55	47,00	116,26			

* $p < 0,05$

Tablo 20.'de araştırmada yer alan kadınların ilk gebelik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 20.'deki verilere göre, araştırmaya katılan kadınların ilk gebelik yaşına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Fark birinci gruptaki katılımcılardan kaynaklanmaktadır. İlk gebelik yaşı 18-21 yaş olan katılımcıların “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, ilk gebelik yaşı 26 yaş ve üstü olan katılımcılardan daha düşüktür. Ayrıca ilk gebelik yaşı 18-21 yaş olan katılımcıların “Ailesel özellikler” puanları diğer tüm katılımcılardan daha yüksek; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere

ait özellikler” puanları da ilk gebelik yaşı 26 yaş ve üstü olan kadınlardan daha yüksektir. Kadınların ilk gebelik yaşına göre GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Kadın katılımcıların ilk gebelik yaşına göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). İlk gebelik yaşı 22-25 yaş olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, ilk gebelik yaşı 26 yaş ve üstü olan kadınların puanlarından daha düşüktür.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin (gebelik haftası) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve EUÖ puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 21. Kadınların gebelik haftasına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Gebelik haftası	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	1-13 hafta	63	2,41	0,58	2,38	112,63	3,601	0,165	
	14-25 hafta	66	2,22	0,55	2,23	93,35			
	26 hafta ve üzeri	79	2,35	0,56	2,31	107,33			
Kaygı ve strese ait özellikler	1-13 hafta	63	3,13	0,83	3,13	103,17	0,458	0,795	
	14-25 hafta	66	3,09	0,78	3,13	101,56			
	26 hafta ve üzeri	79	3,18	0,72	3,13	108,01			
Aile içi şiddete ait özellikler	1-13 hafta	63	4,34	0,30	4,38	112,12	1,525	0,466	
	14-25 hafta	66	4,30	0,28	4,38	101,13			
	26 hafta ve üzeri	79	4,28	0,32	4,38	101,24			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	1-13 hafta	63	3,53	0,57	3,71	114,41	3,146	0,207	
	14-25 hafta	66	3,36	0,56	3,29	95,70			
	26 hafta ve üzeri	79	3,45	0,54	3,43	103,94			
Ailesel özellikler	1-13 hafta	63	2,63	0,99	2,25	119,93	6,200	0,045*	1-2
	14-25 hafta	66	2,31	0,87	2,00	96,69			1-3
	26 hafta ve üzeri	79	2,31	0,80	2,00	98,72			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	1-13 hafta	63	3,59	0,70	3,67	85,52	9,412	0,009*	1-2
	14-25 hafta	66	3,87	0,69	4,00	109,53			1-3
	26 hafta ve üzeri	79	3,95	0,67	4,17	115,43			
GPSDÖ Toplam	1-13 hafta	63	3,27	0,35	3,23	108,62	0,944	0,624	
	14-25 hafta	66	3,19	0,32	3,18	98,77			
	26 hafta ve üzeri	79	3,25	0,34	3,24	106,01			
Evlilik Uyumu Ölçeği	1-13 hafta	63	46,83	6,47	47,00	111,63	1,555	0,460	
	14-25 hafta	66	44,50	8,84	45,00	98,51			
	26 hafta ve üzeri	79	45,61	7,29	46,00	103,82			

* $p<0,05$

Tablo 21.'de araştırma kapsamına alınan kadınların gebelik haftasına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablodaki sonuçlar incelendiğinde araştırma kapsamındaki kadınların gebelik haftasına göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeğinin “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Fark gebelik haftası 1-13 hafta olan gruptaki katılımcılardan kaynaklanmaktadır. 1-13 hafta grubundaki kadınların “Ailesel özellikler” puanları, 14-25 hafta ve 26 hafta ve üzeri grubundaki kadınlardan daha yüksek iken; “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları, 14-25 hafta ve 26 hafta ve üzeri grubundaki kadınlardan daha düşüktür. Katılımcıların GPSDÖ toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir ($p>0,05$). Katılımcıların gebelik haftası gözetilmeksizin GPSDÖ toplamı ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları benzerdir.

Araştırmada yer alan kadınların gebelik haftasına göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiş ($p>0,05$), gebelik haftaları fark etmeksizin puanları benzer bulunmuştur.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin (çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 22. Kadınların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Çocuk sahibi olmaya karar verme	n	x	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	İstemeyerek/plansız	32	2,36	0,76	2,46	107,53	-0,310	0,756
	İsteyerek/planlı	176	2,32	0,53	2,31	103,95		

Tablo 22. Kadınların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)

Kaygı ve strese ait özellikler	İstemeyerek/plansız	32	2,42	0,80	2,56	55,03	-5,061	0,000*
	İsteyerek/planlı	176	3,27	0,69	3,25	113,49		
Aile içi şiddete ait özellikler	İstemeyerek/plansız	32	4,09	0,38	4,13	68,69	-3,755	0,000*
	İsteyerek/planlı	176	4,34	0,27	4,44	111,01		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	İstemeyerek/plansız	32	3,05	0,47	3,00	62,30	-4,326	0,000*
	İsteyerek/planlı	176	3,52	0,54	3,57	112,17		
Ailesel özellikler	İstemeyerek/plansız	32	2,49	0,79	2,50	117,20	-1,322	0,186
	İsteyerek/planlı	176	2,39	0,91	2,00	102,19		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	İstemeyerek/plansız	32	3,78	0,70	4,00	102,95	-0,159	0,874
	İsteyerek/planlı	176	3,82	0,70	4,00	104,78		
GPSDÖ Toplam	İstemeyerek/plansız	32	3,03	0,39	3,06	74,59	-3,056	0,002*
	İsteyerek/planlı	176	3,28	0,31	3,24	109,94		
Evlilik Uyumu Ölçeği	İstemeyerek/plansız	32	36,59	7,93	38,00	42,44	-6,352	0,000*
	İsteyerek/planlı	176	47,27	6,31	47,00	115,78		

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 22.'de verilmiştir.

Tablo 22.'den elde edilen verilere bakıldığında araştırmadaki kadınların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar veren kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları, istemeyerek/plansız çocuk sahibi olan kadınlardan daha yüksektir. Kadın katılımcıların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$). İstemeyerek/plansız çocuk sahibi

olan kadınlar ile isteyerek/planlı çocuk sahibi olan kadınların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları benzerdir.

Tablodaki sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). İsteyerek/planlı çocuk sahibi olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları, istemeyerek/plansız çocuk sahibi olan kadınların puanlarından daha yüksektir.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin (gebe olduğunu öğrendiğindeki hislerine) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 23. Kadınların Gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208)

	Hissedilenler	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Üzüntü	18	2,31	0,76	2,46	103,69	2,381	0,304	
	Mutluluk	145	2,30	0,56	2,23	100,83			
	Kaygı	45	2,40	0,51	2,38	116,64			
Kaygı ve strese ait özellikler	Üzüntü	18	2,35	0,81	2,38	49,06	42,646	0,000*	1-2
	Mutluluk	145	3,37	0,65	3,38	122,11			2-3
	Kaygı	45	2,69	0,70	2,75	69,93			
Aile içi şiddete ait özellikler	Üzüntü	18	4,21	0,41	4,38	92,17	8,045	0,018*	1-2
	Mutluluk	145	4,34	0,27	4,50	112,02			2-3
	Kaygı	45	4,22	0,32	4,25	85,21			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Üzüntü	18	3,04	0,62	3,00	67,03	44,163	0,000*	1-2
	Mutluluk	145	3,62	0,49	3,71	122,69			2-3
	Kaygı	45	3,05	0,46	3,00	60,87			
Ailesel özellikler	Üzüntü	18	2,18	0,51	2,25	98,97	0,499	0,779	
	Mutluluk	145	2,47	1,00	2,00	103,66			
	Kaygı	45	2,32	0,56	2,25	109,42			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Üzüntü	18	3,72	0,72	3,92	97,36	10,643	0,005*	1-2
	Mutluluk	145	3,91	0,69	4,00	112,97			2-3
	Kaygı	45	3,53	0,67	3,67	80,06			

Tablo 23. Kadınların Gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Gebelikte

Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması(n=208) (devam)									
GPSDÖ Toplam	Üzüntü	18	2,97	0,39	3,02	66,28	39,346	0,000*	1-2
	Mutluluk	145	3,34	0,30	3,30	121,75			2-3
	Kaygı	45	3,03	0,26	3,04	64,20			
Evlilik Uyumu Ölçeği	Üzüntü	18	40,06	10,13	40,50	67,75	55,024	0,000*	1-2
	Mutluluk	145	48,25	5,85	49,00	124,74			2-3
	Kaygı	45	39,40	6,78	40,00	53,97			

* $p<0,05$

Tablo 23.'de araştırmaya alınan kadınların gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablodaki sonuçlar incelendiğinde araştırma konusu kadınların gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel anlamda bir farkın olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Fark ikinci gruptaki kadınlardan kaynaklanmaktadır. Gebe olduğunu öğrendiğinde mutluluk hisseden kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler”, “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları diğer kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadınların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” ve “Ailesel özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar gebe olduklarını öğrendiklerinde hissettiklerine göre farklılık göstermemiş ($p>0,05$); üzüntü, mutluluk veya kaygı hisseden kadınların puanları benzer bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan kadınların gebe olduğunu öğrendiğinde hissettiklerine göre Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı seviyede bir farkın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Gebe olduğunu öğrendiğinde mutluluk hisseden katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği puanları, gebe olduğunu öğrendiğinde üzüntü ve kaygı hisseden kadınlardan daha yüksektir.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin (eşten aldıkları destekten memnun olma) özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 24. Kadınların gebelikte eşten alınan destekten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)

	Memnun olma	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Memnun olan	171	2,33	0,54	2,31	103,91	-0,305	0,761
	Memnun olmayan	37	2,31	0,68	2,46	107,23		
Kaygı ve strese ait özellikler	Memnun olan	171	3,33	0,64	3,38	118,62	-7,282	0,000*
	Memnun olmayan	37	2,23	0,66	2,25	39,26		
Aile içi şiddete ait özellikler	Memnun olan	171	4,35	0,27	4,50	113,03	-4,507	0,000*
	Memnun olmayan	37	4,10	0,34	4,13	65,09		
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Memnun olan	171	3,55	0,52	3,57	115,55	-5,711	0,000*
	Memnun olmayan	37	2,95	0,48	2,86	53,43		
Ailesel özellikler	Memnun olan	171	2,45	0,94	2,00	104,35	-0,080	0,936
	Memnun olmayan	37	2,23	0,55	2,25	105,20		
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Memnun olan	171	3,85	0,71	4,00	108,36	-1,996	0,046
	Memnun olmayan	37	3,63	0,63	3,83	86,68		
GPSDÖ Toplam	Memnun olan	171	3,31	0,31	3,28	117,18	-6,534	0,000*
	Memnun olmayan	37	2,91	0,28	2,95	45,88		
Evlilik Uyumu Ölçeği	Memnun olan	171	47,84	5,83	48,00	120,37	-8,190	0,000*
	Memnun olmayan	37	35,41	6,51	37,00	31,15		

* $p < 0,05$

Tablo 24.'de araştırmada yer alan kadınların gebelikte eşten alınan destekten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

İncelenen sonuçlara bakıldığında araştırma kapsamındaki kadınların gebelikte eşten alınan destekten memnun olma durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Gebelikte eşten aldığı destekten memnun olan kadınların

Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamı ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanlarının, eşten aldığı destekten memnun olmayan kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında gebelikte eşten alınan destekten memnun olma durumuna göre anlamlı düzeyde bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Gebelikte eşten aldığı destekten memnun olan ve olmayan kadınların “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” puanları benzerdir.

Kadın katılımcıların gebelikte eşten aldığı destekten memnun olma durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Gebelikte eşten aldığı destekten memnun olan kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları diğer kadınlardan anlamlı seviyede daha yüksektir.

Gebe kadınların gebeliğe ilişkin özelliğine göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puanları ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 25. Kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208)

	Etki	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	Olumlu	176	2,33	0,53	2,31	105,02	3,604	0,165	
	Olumsuz	6	2,06	1,08	1,50	60,17			
	Etkilenmedi	26	2,37	0,69	2,46	111,23			
Kaygı ve strese ait özellikler	Olumlu	176	3,28	0,67	3,25	114,18	29,790	0,000*	1-2
	Olumsuz	6	2,10	1,05	2,00	44,58			2-3
	Etkilenmedi	26	2,44	0,82	2,25	52,77			
Aile içi şiddete ait özellikler	Olumlu	176	4,35	0,26	4,38	111,61	18,491	0,000*	1-3
	Olumsuz	6	4,17	0,45	4,31	93,58			
	Etkilenmedi	26	4,04	0,37	4,00	58,92			
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	Olumlu	176	3,52	0,54	3,57	112,19	18,899	0,000*	1-2
	Olumsuz	6	3,07	0,57	3,14	69,17			1-3
	Etkilenmedi	26	3,05	0,46	2,93	60,60			

Tablo 25. Kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=208) (devam)									
Ailesel özellikler	Olumlu	176	2,38	0,90	2,00	101,73	4,298	0,117	
	Olumsuz	6	2,33	0,96	2,00	90,67			
	Etkilenmedi	26	2,60	0,84	2,50	126,44			
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	Olumlu	176	3,83	0,70	4,00	105,55	0,762	0,683	
	Olumsuz	6	3,83	0,76	4,08	112,83			
	Etkilenmedi	26	3,72	0,69	3,83	95,46			
GPSDÖ Toplam	Olumlu	176	3,28	0,31	3,25	110,60	11,762	0,003*	1-2
	Olumsuz	6	2,93	0,50	3,11	72,17			
	Etkilenmedi	26	3,04	0,37	2,97	70,65			
Evlilik Uyum Ölçeği	Olumlu	176	47,34	6,24	47,00	116,42	46,174	0,000*	1-2
	Olumsuz	6	29,83	8,82	30,00	15,25			1-3
	Etkilenmedi	26	37,69	6,80	39,00	44,40			2-3

* $p < 0,05$

Araştırma kapsamına alınan kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 25.'te verilmiştir.

Tablo 25.'ten elde edilen veriler göz önüne alındığında araştırmadaki kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı seviyede bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Gebeliğin eşle olan ilişkisini olumsuz etkilediğini belirten kadınların GPSDÖ toplam puanları, eşle olan ilişkisini olumlu etkilediğini belirten kadınlara göre daha düşük; “Kaygı ve strese ait özellikler” puanları da diğer tüm kadınlardan daha düşüktür. Gebeliğin eşle olan ilişkisini olumlu etkilediğini belirten kadınların ise “Aile içi şiddete ait özellikler” puanları, eşle olan ilişkisinin etkilenmediğini belirten kadınlardan daha yüksek; “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları da eşle olan ilişkisini olumsuz etkilediğini ve etkilemediğini ifade eden kadınların puanlarından daha yüksektir. Kadınların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal

değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmada yer verilen katılımcıların gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gebeliğin eşle olan ilişkisini olumsuz etkilediğini belirten kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları diğer kadınlardan anlamlı düzeyde daha düşük; olumlu etkilediğini belirten kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ise diğer kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Gebe kadınların Psikososyal Sağlık ile Evlilik Uyumları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Tablo 26. Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlık Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar (n=208)

		Evlilik Uyumu Ölçeği
Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler	r	0,168
	p	0,015*
Kaygı ve strese ait özellikler	r	0,546
	p	0,000*
Aile içi şiddete ait özellikler	r	0,352
	p	0,000*
Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler	r	0,523
	p	0,000*
Ailesel özellikler	r	0,052
	p	0,453
Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler	r	0,101
	p	0,145
GPSDÖ Toplam	r	0,581
	p	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 26.'da araştırma konusu olan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlık Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar verilmiştir.

Tabloda verilen korelasyon sonuçlarına göre araştırmaya katılan kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlık Değerlendirme Ölçeği toplamından ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar ile Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve

pozitif yönlü korelasyonlar saptanmıştır ($p<0,05$). Buna göre kadın katılımcıların GPSDÖ toplam puanı ve “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler”, “Kaygı ve strese ait özellikler”, “Aile içi şiddete ait özellikler” ve “Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” puanları arttıkça Evlilik Uyumu Ölçeği puanları da artmaktadır.

Araştırmaya dâhil edilen kadınların “Ailesel özellikler” ve “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutlarından aldıkları puanlar ile Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA

Bu araştırma aile yaşam döngüsün 3. Evresindeki ailelerde anne adayının psikososyal sağlığının ölçülmesi ve evlilik uyumuna etkisini inceleyen bu çalışmada elde edilen sonuçlar literatür ışığında tartışılmıştır.

Kadınların yaş ortalamalarına baktığımızda %44,71'i 26 yaş ve üzerinde olduğu bulunmuştur. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2018 yılında anne olma yaşının 28,7'e yükseldiğini belirtmiştir (TÜİK, 2018). Araştırmamızdaki gebelerin yaş ortalaması TÜİK verileri ile benzerlik göstermektedir. Akben (2019), 819 gebenin katılım sağladığı gebelerin sosyal paylaşım sitelerini kullanma durumları ile sosyal destek ve depresif semptomlar arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında gebelerin yaş ortalamasını 27,37 (s.17), Değirmenci (2016)'nin gebelerin psikososyal sağlık durumları ile sosyal destekleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında ise %43'nün 25-31 yaşları arasında olduğunu belirtmiştir (s.25). Araştırma bulguları çalışmamızdaki bulgu ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan kadınların eğitim durumlarına bakıldığında %36,06'sının üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Gül (2014)'ün yaptığı çalışmada gebelerin %46,7'sinin üniversite mezunu olduğu (s. 31), Hancıoğlu Aytaç (2017)'in sosyal desteğin gebelik ve doğum sonu depresyona etkisini incelediği araştırmasında üniversite mezunu gebelerin %41 oranının da yüksek olduğu görülmektedir (s. 33). Bulgularımız, yapılan araştırma bulguları ile paraleldir.

Kadınların %44,23'ünün eşi 26-30 yaş arasında olduğu saptanmıştır. Eşlerinin ise %42,31'inin üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Şentosun (2017), 402 kişinin katıldığı çalışmasında eşlerinin yaş ortalaması 33,1 yıl olarak belirtmiştir (s.30). Höbek Akarsu (2016), gebelik yogasının gebenin psikososyal sağlık düzeyi ve prenatal bağlanmaya etkisini ölçtüğü çalışmasında gebelerin eşlerinin eğitim seviyeleri incelendiğinde, yoga grubundaki gebelerin eşlerinin %87,1'inin, kontrol grubundaki gebelerin eşlerinin %62,5'inin eğitim seviyesi yüksek olduğu görülmektedir (s.49). Bulgularımız yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızda çalışmayan kadın oranı % 53,85, çalışan eş oranı ise % 91,83'tür. Aylık gelir oranı ise 3001 TL ve üzerinde olanlar %43,75 oranındadır. Sözeri (2011),

gebelikte psikososyal sağlığın değerlendirilmesinin doğum sonu depresyonu belirlemedeki etkisini incelediği araştırmasında, %71,9'unun ekonomik durumlarının 'orta düzeyde' olduğunu ifade etmiştir (s.34). Yılmaz (2018)'in 400 gebenin katılım gösterdiği araştırmasında %78,5'i çalışmayan gebe, çalışan eş oranı ise %91,8, %60,2'sinin gelirinin orta düzeyde olduğunu belirtmiştir (s.28). Çalışmamız yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Kadınların %40,87'sinin evlilik yaşının 22-25 yaş arasında olduğu ve çiftlerin %43,75'i bir yıl içerisinde bebek sahibi olmaya karar verdikleri görülmektedir. alışır (2003)'ın ilk kez anne olan kadınların annelik rolü başarımlarını etkileyen etmenleri incelediği araştırmasında çalışmaya katılan kadınların %62,6'sının 20-25 yaş arasında olduğunu belirtmiştir (s.54). Özer (2015), gebe kadınların yaşam kalitesi ve depresyon durumlarının belirlenmesi çalışmasında gebelerin evlenme yaşı ortalaması 23.48 ve gebelerin %57'si bir-üç yıl süre ile evli olduğunu tespit etmiştir (s.50). Tekin (2009), ilk gebeliğini yaşayan kadınların gebeliğe ilişkin beklentilerini araştırdığı çalışmasında evlilik süresi sıfır ila iki yıl arası olan gebelerin oranının %64,9 olduğunu saptamıştır (s.19). Araştırma bulguları ile çalışmamız benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda %77,4'nde eş ile akrabalık bulunmamakta, %22,6'sının eşi ile akrabalığı bulunmakta ve akrabalık bağı %40,43'nde teyze oğlu şeklindedir. Çalışmaya katılan çiftlerin %59,13'ünün anlaşarak/isteyerek evlendiği tespit edilmiştir. Gl (2014) alışmasında %86,7'sinde eşi ile akrabalık bulunmadığını (s.30), TK 2016 verilerine göre de eğitim düzeyi yükseldikçe severek evlenme oranı yükseldiğini belirtilmiştir (TK, 2016). Çalışmamız araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Kadınların gebelik haftası olarak %37,98 26 hafta ve üzerindedir. Kadınların ocuk sahibi olmaya %84,62'si "isteyerek/planlı" yanıtını vermiştir. İsteyerek/planlı ocuk sahibi olan kadınların Evlilik Uyumu leği puanları, istemeyerek/plansız ocuk sahibi olan kadınların puanlarından daha yüksektir. Gebelikte en çok destek almak istedikleri kişiler sorusuna kadınların %61,06'sı eş yanıtını vermiştir. Kadınların %82,21'i gebelikte eşinden aldığı destekten memnun bulunmaktadır. Gmşdaş (2014) gebelerde evlilik uyumu ve sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında %54,6'sının gebelik haftasının 27-33 hafta arasında bulunduğu, Gebelerin %67'sinin planlı bir

gebelik yaşadığı, %56,6'sının sosyal desteğinin eşi olduğu bilgilerini aktarmıştır (s.23). Araştırmamızda gebe olduğunu ilk öğrendiklerinde kadınların %69,71'i mutluluk hissetmiştir. Yılmaz (2018), gebelerin algıladıkları sosyal destek ile prenatal emzirme arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında gebelerin %77,8'inin gebeliğinin planlı, %86,5'inin gebeliğe ilişkin duygularının olumlu olduğunu belirtmiştir (s.29). Çalışmamız araştırma bulguları ile paraleldir.

Kadın katılımcıların GPSDÖ ölçeğinin “Gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler” boyutundan ortalama $2,33 \pm 0,57$ puan almışlardır. Bu doğrultuda araştırmaya katılan gebelerin eşleriyle olan ilişkilerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Aileye yeni katılacak olan bireyin kazandırdığı yeni roller eş rolünün yanında birde ebeveyn rolünün kazanılması ve sorumlulukların artması eşle olan ilişki durumunu etkilediği düşünülebilir. Özşahin vd. (2018)'in gebelikte psikososyal sağlık düzeyi ve ilişkili faktörleri incelediği araştırmasında Gebelerin GPSDÖ “Gebelik ve Eş İlişkisi” alt boyutu puan ortalamasının $2,36 \pm 0,1$ olarak tespit etmiştir (s.39). Denli (2016) araştırmasında çocuk sahibi olmayan katılımcıların, evlilik uyumunu çocuk sahibi olan katılımcıların evlilik uyumundan anlamlı düzeyde daha yüksek bulmuştur. Araştırma bulguları yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir (s.46).

“Kaygı ve strese ait özellikler” boyutundan ortalama $3,14 \pm 0,77$ puan alan gebelerin stres ve kaygılarını idare edebildikleri görülmektedir. Koyuncu (2013) gebelerin “Kaygı ve strese ait özellikler” alt boyut puan ortalamasının $3,13 \pm 0,71$ olduğu tespit etmiştir (s.26). Yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Ülkemizde en fazla görülen şiddet türü duygusal şiddet, kadına gebelikte şiddeti en fazla uygulayan kişiler ise eşleridir. Gebelik döneminde her üç kadından birinin fiziksel psikolojik ve cinsel yönden şiddet gördüğü belirtilmektedir (Çilli, Aydın Ateş ve Küğcümen, 2019, s. 5). “Aile içi şiddete ait özellikler” boyutundan ortalama $4,30 \pm 0,30$ puan alınmıştır. Aile içi şiddete ait özelliklerde en yüksek 4,75 puandır ve araştırmamıza katılan gebe kadınların şiddet görmeme oranının oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

“Psikososyal destek gereksinimine ait özellikler” boyutundan $3,45 \pm 0,56$ puan ile gebelerin psikososyal desteklerinin iyi seviyede olduğu görülmektedir. Gebelikte en çok destek almak istedikleri kişiler sorusuna kadınların %61,06'sı eş yanıtını vermiş, kadınlar eşlerinden sonra %27,4'ü oranla aileden destek görmek istemektedirler.

Türkiye her ne kadar çekirdek aile oluşumuna doğru eğilse de tam anlamıyla çekirdek aileye geçişin olmayışı çiftlerin halen ailelerinden destek görmeyi ya da ebeveynlerin halen desteklerini kesmemesi durumundan dolayı olduğu düşünülebilir. Doğrusoy (2018) Gebelerin gebelikte psikososyal sağlığı değerlendirme ölçeği alt boyutları olan ‘Psikososyal destek gereksinimine ait özellikleri’ ($4,03\pm 0,61$) olarak tespit etmiştir (s.29). Yapılan çalışma ile paraleldir.

“Ailesel özellikler” boyutundan $2,41\pm 0,89$ puan almaları çalışan gebe ve eş sayısının fazla olması, çiftlerin birbiriyle kaliteli vakit geçirmemeleri sebebiyle ailesel özelliklerin düşük olduğu düşünülebilir. Uçar (2014) yılında gebelerin psikososyal sağlık durumları ile annelik rolü arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında “Ailesel özellikler” boyutundan 4.60 ± 0.46 olarak tespit etmiştir (s.27). Yapılan çalışma ile benzerlik göstermemektedir. Her ailenin yapısı sistematik ve kendine özgüdür. Benzerlik görülmemesi normal kabul edilebileceği düşünülebilir.

“Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” boyutundan ortalama $3,81\pm 0,70$ puan aldıkları görülmüştür. Bu durum araştırmaya katılan gebe ve eşlerin eğitim seviyelerinin yüksek olması, vücutta oluşan değişikliklere karşı hazırlıklı olmalarından dolayı kaynaklandığı düşünülebilir. Yıldız (2011) gebelikte psikososyal sağlığı değerlendirme ölçeği geliştirme çalışmasında “Gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler” 4.15 ± 0.73 olarak tespit etmiştir (s.71). Araştırmamız yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Kadınların Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplam puanlarının ortalaması $3,24\pm 0,34$ ’tür. Gebelerin GPSDÖ puan ortalamasına göre psikososyal sağlıkları orta düzeydedir. Sözeri (2011)’nin GPSDÖ toplam puanlarının ortalaması $3,94\pm 0,43$ ’tür (s.38). Uçar (2014)’ın, GPSDÖ’den aldıkları toplam puan ortalamasının 4.33 ± 0.37 olduğunu belirtmiştir (s.26). Keskin (2014), doğal ya da yardımcı üreme teknikleri ile gebe kalan kadınların trimesterlere göre psikososyal sağlıklarını ölçtüğü araştırmasında GPSDÖ alt boyut ve total puan ortalamalarına göre her üç gruptaki gebelerin üç trimesterde de psikososyal sağlıklarının iyi ya da çok iyi düzeyde olduğunu 4.59 ± 0.23 puan ile belirtmiştir (s. 60). Değirmenci (2016) GPSDÖ toplam puan ortalaması $4,02\pm 0,41$ olduğunu belirtmiştir (s.27). Anık (2017) GPSDÖ toplam puan ortalamasının 4.05 ± 0.45 olarak belirtmiştir (s.36). Bekmezci (2015) GPSDÖ’den

aldıkları toplam puan ortalaması 4.15 ± 0.40 olarak bulmuştur (s.29). Körükçü vd. (2017) Gebelikte psikososyal sağlık durumu ile doğum korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında ortalama ve ortalama rank değerlerine göre psikososyal sağlık düzeyi en düşük grubun *primarlar* (birinci gebelik) olduğu belirlenmiştir (s.154). Çalışmamız, yaptığımız araştırma çalışma grubu ve psikososyal sağlık durumu düzeyi ile benzerlik göstermektedir.

Eşlerin yaş grubu, eşlerin çalışma durumu, eşlerin eğitim durumu, aylık geliri, evlilik yaşı, evlenme şekli ve akrabalık durumu, evlilikten memnun olma durumu, eşle sorumlulukları paylaşma, ilk gebelik yaşı, çocuk sahibi olmaya isteyerek/planlayarak karar verme durumu, kadınların gebe olduğunu öğrendiğinde hissettikleri duyguya göre, gebelikte eşten aldığı destekten memnun olma durumuna göre, gebeliğin eşle olan ilişkiyi etkilemesi durumuna göre, Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Evlilik sürelerine ve gebelik haftasına göre Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Literatürde aile yaşam döngüsünün 3. Evresinde olan ilk gebeliğindeki psikososyal sağlık ile evlilik uyumunu inceleyen araştırmaya ulaşılammıştır. Fakat literatürde gebelik döneminde evlilik uyumu inceleyen araştırmalara rastlanmıştır.

Akkaş (2014)'ın farklı bir ölçek kullanarak (Çiftler Uyum Ölçeği) gebelik döneminde eşler arası uyumu incelediği araştırmasın da gebelerin evlilik uyumlarının kadın ve eşin yaşı, kadının eğitimi, evlilik ve eş ilişkisi (aile içi kararlara katılım, evlilik şekli ve süresi ile evlilikte sorun yaşama, genel evlilik algısı, genel eş ilişkisi ve yaklaşımı), eş ile akrabalık durumu, obstetrik öykü ve şimdiki gebelik (parite, gebelik sayısı, düşük/küretaj, gebeliğin istenmesi, , gebelikte hissedilen duygu ve endişe/kaygı), sosyal destek (gebelikte sosyal destek ve eş desteği, eşten alınan destek türü ve algısı), gebeliğin evlilik, eş ilişkisi ve eş yaklaşımına etkisine ilişkin düşüncelerden etkilendiğini ortaya koymuştur ($p < 0,05$) (s.41). Öztürk (2018), algılanan sosyal desteğin prenatal bağlanma ve gebelikte yaşanan anksiyete üzerine etkisini araştırdığı çalışmasında gebelerin %64,5'i eşi ile uyumlu olduğunu ifade etmiştir (s.43). Bulgular çalışmamız ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca çalışmada; eşin eğitim durumu, kadının

çalışma durumu, gelir düzeyi, gebelik dönemi, evlilik uyumunu etkilemediği saptanmıştır. Bulgular çalışmamız ile benzerlik göstermemektedir.

Nurseven Şimşek (2014) gebelikte psikososyal durumun evlilik uyumuyla ilişkisini incelediği 376 gebenin katılım gösterdiği çalışmada gebelerin GPSDÖ puan ortalamaları ile EUÖ puan ortalamaları arasında yapılan korelasyon analizinde pozitif yönde, güçlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir ($r=0.544$, $p<0.05$). İlk gebeliği olan gebeler ile gebelik sayısı iki, üç ve dört olan gebelerin evlilik uyum puanları arasında anlamlı fark olduğunu saptamıştır (s.52). Çalışmamızda GPSDÖ ve EUÖ puanları arasındaki korelasyonlara bakıldığında aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar saptanmıştır ($p<0,05$). Sonuç olarak GPSDÖ toplam puanları arttıkça EUÖ puanları da artmaktadır. Yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Nurseven Şimşek, gebelerin ekonomik durumu, gebelerin isteyerek gebe kalma durumu, gebelerin evlilik biçimi, eş ilişkisi olumsuz olan gebeler ile eş ilişkisi etkilenmeyen ve olumlu olan gebelerin evlilik uyum puanları arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır, Psikososyal destek ve ailesel özelliklerin de evlilik uyumunu etkilediğini belirlemiştir. Yapılan çalışmamız ile benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada aile yaşam dongusun 3. Evresindeki ailelerde anne adayının psikososyal sağlığının değerlendirilmesi ve evlilik uyumuna etkisi incelenmiştir. Bu bağlamda sisteme yeni katılacak olan bireyin, anne adayının psikososyal sağlığına ve evlilik uyumuna etkisinin olup olmadığı ve gebe kadınların psikososyal sağlığı ve evlilik uyumlarının düzeyi ile Psikososyal Sağlık ve Evlilik Uyumları arasında nasıl bir ilişki olduğu sorularına cevap aranmıştır.

Gebe kadınların, psikososyal sağlık düzeyleri ve evlilik uyumlarında sosyo-demografik özelliklerine (yaş, eğitim durumu, gelir vb.) göre farklılıkların olduğuna, evliliğe ilişkin evlilik süresi, gebelik haftası vb. özelliklerine göre de farklılık olmadığı belirlenmiştir. Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlara bakıldığında aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar saptanmıştır ($p < 0,05$). Sonuç olarak GPSDÖ toplam puanları arttıka EUÖ puanları da arttığı sonucu bulunmuştur.

Aile herkesin büyük bir saygınlıkla baktığı, olmazsa-olmaz olarak gorduğu fonksiyonlar açısından cinsellik, üreme, ekonomik yardımlaşma ve psikososyal destek mutlak surette listenin en üst sırasında yer aldığı bilinmektedir. Aile, bunu karşı iki cinsle olacağına dair ön kabulün gerçekleştiği varlığı temel de birey olan ve sosyal açıdan etkileşimle var olduğu gerçeği görülmektedir.

Aile hem psikolojik hem de biyolojik gereksinimleri yerine getirirken aile fonksiyonel olarak da toplumda varlığını sürdürmektedir. Evlilik ile birlikte çiftlerin ocuk sahibi olmaya karar vermeleri ile ailede yeni bir dönem oluşmaya başlamaktadır. Evlilik sürecinde sisteme yeni bir üyenin katılmasıyla birlikte bu dönemde sorumlulukların da arttığı gorulmuştur. Kadının gebeliğe hazır olması, istenen bir gebelik olması, fiziksel sağlığının yanında psikososyal sağlığının da yeterli olması evlilik uyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Aile içerisinde değerlerin üretildiği ve aynı zamanda tüketildiği, aynı zamanda pek çok kavganın, çatışmanın ve uzlaşmanın yaşandığı ve pek çok foksionların bugün değişse bile değişmeyen fonksiyonları da bulunmaktadır. Bu bağlamda aile bireylerinin daha anlamacı bir perspektifle, birbirlerine zaman ayırarak, geçirgenliğin artmış olduğu tartışmalarla, sağlıklı bir iletişim süreciyle kuvvetli bir etkileşim süreci

gerçekleştirebilmeleri gerekmektedir. Aile içerisinde yaşanan problemlerin aslında düşünce farklılıklarına da sebep olan şeyin hayattaki değişimlerin yanı sıra kişilerin hayattaki değişimlere yaptıkları atıflar değil, değişim zaten kaçınılmaz bir olgu iken burada temel sıkıntı bu değişimi yönetemedikleri görülmektedir.

Çalışma sonucunda öneriler;

- Aile danışmanlarının, ülkemiz aile yapısına uygun aile yaşam döngüsü konusunda eğitim alması, altta yatan sorunlar, psikolojik problemler, sosyo-ekonomik problemlerin belirlenmesinde bir seçenek sunması hakkında fayda sağlayacaktır.
- Aile yaşam döngüsünün bilinmesi, danışmanlık için gelen ailelere şimdi ve burada olmalarını sağlamakla birlikte aile danışmanları için gelecek dönemde hangi güçlük ve sorumluluklarla karşı karşıya gelecekleri hakkında uyarıda bulunmayı sağlayabilecektir.
- Sağlık profesyonellerine ve aile danışmanlarına gebelik döneminde psikososyal sağlık konusunda eğitim programlarının düzenlenmesi, aile danışmanlarının birinci basamak sağlık kuruluşlarında görev alması sağlanarak gebenin sadece fiziksel değil psikososyal yönden de değerlendirmelerinin yapılabilmesinin sağlanmasını kolaylaştıracaktır.
- Psikososyal sağlığın değerlendirilmesi ile risk grubundaki gebe kadınların tespit edilmesine, psikososyal desteğin bir an önce sağlanmasına, erken tedavinin başlanmasına, gelişebilecek komplikasyonların önüne geçilmesine fayda sağlayacaktır.
- Yapılan araştırma da aile yaşam döngüsünün 3. Evresindeki ailelerde anne adayının psikososyal sağlığının evlilik uyumuna etkisi araştırılmış ve çalışma grubu ile sınırlı olarak gebelerin eşleriyle olan ilişkilerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Aile yaşam döngüsünün diğer evrelerini de kapsayacak biçimde yapılacak araştırmalarda aile konusunda bilimsel araştırmalara katkı sunabilir.

KAYNAKLAR

- Akben, M. (2019). *Gebelerin sosyal paylaşım sitelerini kullanma durumları ile sosyal destek ve depresif semptomlar arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Akdeniz, S. (2014). *Farklı merhamet düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres ve duygusal zekânın incelenmesi*. Doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Akkaş, S. Ç. (2014). *Gebelik döneminde eşler arası uyum*. Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Alan, H. (2011). *Doğum sonrası dönemde sosyal desteğin anne bebek bağlılığına etkisi*. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Anık, Y. (2017). *Gebelerin psikososyal sağlık durumlarının depresyon riski ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ar, Ö. F. (2014). *Normal gelişim gösteren çocuğa sahip ebeveynler ile otizmli çocuğa sahip ebeveynlerin evlilik uyumu ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydınova, H. (2019). *Çocukluk çağı travmaları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkide başa çıkma tutumlarının aracı rolü*. Yüksek lisans tezi. Yakın Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lefkoşa.
- Bağlı, M., ve Sever, A. (2005). Tabulaştırılan/Tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği: levirat ve sorarat. *Aile ve Toplum* , 2(9)- 9-21.
- Banker, B. S., ve Gaertner, S. L. (1998). Achieving stepfamily harmony: An intergroup-relations approach. *Journal of Family Psychology*, 12(3), 310-325.
- Başak, O. (1997). Aile dinamikleri. *Aile Hekimliği* , 1(3), 181-186.
- Becker, G. S. (1974). *A Theory of marriage*. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/1831130>.
- Bekmezci, H. (2015). *Gebelerin psikososyal sağlık durumlarının prenatal bağlanma ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Beydemir, F. (2008). *The impact on family scale'in (aile etki ölçeği) Türkçe'ye uyarlanması, geçerlilik ve güvenirliliği*. Yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Bilen, M. (2003). *Ailede, kurumlarda ve toplumlarda sağlıklı insan ilişkileri*. Ankara: Teknik.
- Bolat, Ö. (2016). *Beni ödülle cezalandırma*. İstanbul: Doğan Egmont.
- Bulut, I. (1993). *Ruh hastalığının aile işlevlerine etkisi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Genel Yayın No:74.

- Çağ, P., ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, 4(39), 13-23.
- Çalık, K. Y., ve Aktaş, S. (2011). Gebelikte depresyon: Sıklık, risk faktörleri ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 3(1), 142-162.
- Çalışır, H. (2003). *İlk kez anne olan kadınların annelik rolü başarımlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi*. Doktora tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çilli, B., Aydın A. N., ve Küğcümen, G. (2019). Gebelikte fiziksel ve ruhsal şiddet durumunda ebelik yaklaşımı. *Haliç Üniv. Sağ. Bil.*, 2(2), 1-14.
- Dağlar, G., Nur, N., Bilgiç, D., ve Kadioğlu, M. (2015). Gebelikte duygulanım bozukluğu. *KASHED*, 2(1), 27-40.
- Değirmenci, F. (2016). *Gebelerin psikososyal sağlık durumları ile sosyal destekleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Demir, Y., ve Durmuş, E. (2015). Uzun evlilikler: Bir yastıkta kırk yıl. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, 8(36), 636- 645.
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Deniz, M. E., Uzun, G., ve Yıldırım Kurtuluş, H. (2019). Evlilikte suçu affetme ve yüklemenin evlilik doyumunu üzerindeki yordayıcı etkisi. *Elementary Education Online*, 18(2), 852-861.
- Denli, Ö. S. (2016). *Evli çiftlerde eşler arasında algılanan kişilik benzerliğinin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, İ. (2007). *Vatandaşlık demokrasi ve insan hakları*. Ankara: Pegem A.
- Doğan, N. G. (2018). *Riskli gebeliklerde kadının gebelik ve anneliğe uyumunun değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Doğrusoy, T. (2018). *Aydın İli Efeler İlçesi 4 nolu Aile Sağlığı Merkezi'ne hizmet almaya gelen gebelerin psikososyal sağlık düzeyleri ve etkileyen faktörler*. Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkan, L., ve Eradaımlar, N. (2005). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki:Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*, 18(2), 72-81.
- Erdem, Ö., ve Erten Bucaktepe, P.G. (2012). Postpartum depresyon görülme sıklığı ve tarama yöntemleri. *Dicle Tıp*, 39(3), 458-461.
- Gladding, S. T. (2011). *Aile terapisi*. Ankara: PDR.

- Gök, F. A., ve İl, S. (2017). Evli kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili algılarının aile işlevlerine yansması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar/ The Journal of International Social Research*, 10(54), 523- 533.
- Graham B. Spanier, (1976). New scales for assessing the quality of marriage and the similar dyads. *Journal of Marriage Family*, 38(1) 15-28.
- Gül, G. (2016). *Evlilik biçimleri açısından evlilik uyumu, ilişkilerde yükleme tarzları ve psikolojik dayanıklılık değişkenlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gül, Ö. (2014). *Gebeliklerini isteğe bağlı sonlandıran kadınların yaşadıkları anksiyetenin psikososyal durumlarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüüşdaş, M. (2014). *Gebeliklerde evlilik uyumu ve sosyal destek arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Hallaç, S., ve Öz, F. (2014). Aile kavramına kuramsal bir bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* , 6(2), 142-153.
- Hancıoğlu, A. S. (2017). *Sosyal desteğin gebelik ve doğum sonu depresyona etkisi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Höbek A. R. (2016). *Gebelik yogasının gebenin psikososyal sağlık düzeyi ve prenatal bağlanmaya etkisi*. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- INEE. (2016). *Background paper on psychosocial support and social and emotional learning for children and youth in emergency settings*. New York: INEE.
- Inter-Agency Standing Committee (IASC) . (2007). *Guidelines on mental health and psychosocial support in emergency settings*. Geneva: IASC.
- İnanır, S., Çakmak, B., Nacar, M. C., Güler, A. E., ve İnanır, A. (2015). Body image perception and self-esteem during pregnancy. *İnternational Journal of Women's Health and Reproduction Sciences* ,3(4), 196-200.
- Kefalas, M. J., Furstenberg, F. F., Carr, P. J., ve Napolitano, L. (2012). Marriage is more than being together: the meaning of marriage for young adults. *Journal of Family Issues*, 32(7), 845-875.
- Keskin, G. (2014). *Doğal ya da yardımcı üreme teknikleri ile gebe kalan kadınların trimesterlere göre psikososyal sağlıkları*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kışlak, Ş. T. (1999). Evlilikte uyum ölçeğinin (EUO) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Dergisi*, 7(1), 50-57.
- Kışlak, Ş. T., ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum*, 2(5), 40-46.
- Kışlak, Ş. T., ve Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yükleme ve Benlik Saygısı Arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum*, 3(9), 61-68.

- Koyuncu, S. B. (2013). *Son trimester nullipar gebelerde bazı sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerin psikososyal sağlık düzeyine etkisi*. Yüksek lisans tezi .Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Körükçü, Ö., Deliktaş, A., Aydın, R., ve Kabukçuoğlu, K. (2017). Gebelikte psikososyal sağlık durumu ile doğum korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Clinical and Experimental Health Sciences* , (7), 152-158.
- Krausz S. L. (1986). Sex roles within marriage. *Social Work*, 31(6), 457-64.
- Kublay, D., ve Oktan, V. (2015). Evlilik uyumu: Değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, 5(44), 25-35.
- Kuğu, N., ve Akyüz, G. (2001). Gebelikte ruhsal durum. *C. Ü. Tıp Fakültesi*, 23(1), 61 - 64.
- Kurt, İ. E. (2018). Evlilik kalitesi ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 27(2), 84-96.
- Lam, W. W. T., Fielding, R., McDowell, I., Johnston, J., Chan, S., Leung, GM ve Lam, T. H. (2012). Perspectives on family health, happiness and harmony (3H) among Hong Kong Chinese people: A qualitative study. *Health Education Research*, 27(5), 767-779.
- Leahy-Warren, P., McCarthy, G., ve Corcoran, P. (2012) First-time mothers: social support, maternal parental self-efficacy and postnatal depression. *Journal of Clinical Nursing*, (21), 388-397.
- Lundberg, S., Pollak, R. A., ve Stearns, J. (2016). Family inequality: Diverging patterns in marriage, cohabitation and childbearing. *J Econ Perspect*, 30(2), 79–102.
- M.E.B. (2012). *Gebelik ve fetus fizyolojisi*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- M.E.B. (2016). *Gebelik ve fetus fizyolojisi*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Meral, B. F., ve Cavkaytar, A. (2012). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin psikometrik özelliklerinin otizmlili çocuk aileleri üzerinde incelenmesi e-uaed. *International Journal of Educational Research*, 3(4), 20-32.
- Meriç, N. (2015). *Evlilik ve aile danışmanlığı kuramları*. Ankara: Amerikan Uluslar Arası Newport Üniversitesi Davranış Bilimleri Bölümü.
- Nazlı, S. (2016). *Aile danışmanlığı*. Ankara: Anı.
- Nurseven Ş. H. (2014). *Gebelikteki psikososyal durumun evlilik uyumuyla ilişkisi*. Yüksek lisans tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Estitüsü, Manisa.
- Öner, D. Ş. (2013). *Evli bireylerin evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özçalkap, N. (2018). *Adıyaman il merkezindeki gebelerin gebelik ve anneliğe uyumlarının karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Özdemir, Ş., Vatandaş, C., ve Torlak, Ö. (2009). sosyal problemleri çözmeye aile yaşam döngüsünün (AYD) önemi. *Aile ve Toplum*, 4(16), 7-18 .

- Özer, K. (2015). *Gebe kadınların yaşam kalitesi ve depresyon durumlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, İ. E. (2014). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Nobel Akademik.
- Özşahin, Z., Erdemoğlu, Ç., ve Karakayalı, Ç. (2018). Gebelikte psikososyal sağlık düzeyi ve ilişkili faktörler. *The Journal of Turkish Family Physician*, 9(2), 34-46.
- Öztürk, E. (2018). *Algılanan sosyal desteğin prenatal bağlanma ve gebelikte yaşanan anksiyete üzerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Sağlam, E. (2016). *Evlilik uyumunu etkileyen faktörler: Bağlanma stilleri ve aleksitimik özellikler*. Yüksek lisans tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sakarya, E. (2018). *Evli bireylerin evlilik uyum, yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkiler*.Yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, Ö. (2014). Aile kurumu ve ailenin tanımı, aileye dair kabullerin ezber bozumu, Aydın, M. (Ed.) *Aile sosyolojisi yazıları*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Semerci, Z. (2012). *Artık büyüdüm*. İstanbul: Alfa Basım.
- Soulsby, L. K., ve Bennett, K. M. (2015). Marriage and psychological wellbeing: The role of social support. *Psychology*, (6), 1349-1359.
- Soylu, Y., ve Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 44-54.
- Söylemez, İ. (2011). *Evlilikte uyum ve aile işlevleri ölçeği geliştirme: Güvenirlik ve geçerlik çalışması*. Tıpta uzmanlık tezi. Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.
- Sözeri, C. (2011). *Gebelikte psikososyal sağlığın değerlendirilmesinin doğum sonu depresyonu belirlemedeki etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şener, A., ve Terzioğlu, G. (2008). Arkadaşlık ilişkilerinin evlilik uyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar*, (1), 1-15.
- Şentosun, Y. (2017). *Gebelikte kullanılan destek tedavisine uyum ve etkileyen faktörler*. Uzmanlık tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aydın.
- Şirin, H. D. (2013). *Aile eğitim programının evli kadınların eş tükenmişliği düzeyine etkisi*. Doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- T.C. Anayasası Ailenin Korunması ve Çocuk Hakları. (1982, Ekim 18) *Resmî Gazete* (Sayı: 17863) Erişim adresi: www.mevzuat.gov.tr>MevzuatMetin>1.5.2709.doc.
- Taşkın, L. (2012). *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. Ankara: Sistem ofset.

- Tekin, N. (2009). *İlk gebeliğini yaşayan kadınların gebeliğe ilişkin beklentileri*. Yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- TAYA. (2006). *Türkiye aile yapısı araştırması*. Ankara: Uzerler Matbaacılık.
- TÜİK, (2018). Hayati İstatistikler. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1060 Erişim tarihi: 11 Şubat 2020.
- Türk Medeni Kanunu*. (2001), T.C. Resmî Gazete, 24607, (22 Kasım 2001).
- Uçar, H. (2014). *Gebelerin psikososyal sağlık durumları ile annelik rolü arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Estitüsü, Erzurum.
- Uluyol, F. M. (2014). *Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ustinova, O. V., ve Khairullina, N. G. (2014). Family and marriage values devaluation as the reason of decrease in birth rate. *Life Sci J.*, 11(8), 469-472.
- Ünal, A. (2016). Kırgız toplumunda evlilik türleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (25), 229-259.
- Washburn, C., ve Christensen, D. (2008). Financial harmony: A key component of successful marriage relationship. *In The Forum for Family and Consumer Issues*, 13(1), 1-10.
- WHO. (1948). Erişim adresi: <http://www.who.int/about/definition/en/print.html>. Erişim tarihi: 12 Ocak 2020.
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage and psychological well-being. *Journal Of Health And Social Behavior*, 44(4), 470-487.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları*, 3(1), 250-261.
- Yalom, I. D. (2014). *Okul-çağı çocuklarının terapisi*. İstanbul: Prestij.
- Yavuz, Y. (2015). *Aile yaşam döngüsünün 4. ve 5. evresindeki evli bireylerin stresle baş etme tarzları ve evlilik uyumlarının karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, H. (2011). Gebelikte psikososyal sağlığı değerlendirme ölçeği geliştirme çalışması. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat*, 4(1), 63-74 .
- Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum: Kurumsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma*, 1(4), 49-58.
- Yılmaz, A. (2018). *Gebelerin algıladıkları sosyal destek ile prenatal emzirme öz-yeterlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Yiğitoğlu, S. (2009). Adölesan gebe ve eşlerinin antenatal ve postnatal kaygı düzeyleri ile evlilikte uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Young, J. E., ve Klosko, J. S. (2017). *Hayati yeniden keşfedin*. İstanbul: Psikonet .

Yüzer, S., Yiğit, R., ve Taşdelen, B. (2006). Çocuğu hastanede yatan annelerin aldığı sosyal destek ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu*, 9(4), 54-62.

Zaman, F. K., Özkan, N., ve Toprak, D. (2018). Gebelikte depresyon ve anksiyete. *Konuralp Tıp*, 10(1), 20-25.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Müzeyyen GÖKTAŞ KARAKURT
Doğum Yeri – Tarihi :Karaman-1990
E-Posta Adresi :muzeyyen.goktas@saglik.gov.tr
muzeyyen-70@hotmail.com

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi :2017, KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.
Yüksek Lisans Öğrenimi :2020, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans.
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce.

İŞ DENEYİMİ

Stajlar :2016, Stajyer Sosyal Hizmet Uzmanı, Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıbbi Sosyal Hizmet Birimi.
Çalıştığı Kurumlar :2009-2012 İğdır Devlet Hastanesi Kadın Doğ Ser- Hemşire
2012-2014 Yozgat Çayıralan Top. Sağ. Mer. - Hemşire
2014-2018 Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Beyin Cerrahi Servisi- Hemşire
2018- (Halen devam etmektedir.) Van Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ruh Sağlığı Birimi - Sosyal Hizmet Uzmanı

Tarih: 10 Temmuz 2020 (Savunma Tarihi)

EK 1. BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Bu araştırma çalışmasında ‘Aile Yaşam Döngüsünün3. Evresindeki Ailelerde Anne Adayının Psikososyal Sağlığının Evlilik Uyumuna Etkisi’ni tetkik etmek için katılmanız istenmektedir.

Araştırmanın temel amacı anne adaylarının psikososyal açıdan sağlık durumlarının incelenmesi, evlilik uyumlarının değerlendirilmesi ve sisteme yeni katılacak olan ilk bireyin yaşam döngüsüne sağlayacağı değişikliklerin neler olduğuna ulaşmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda anne adayları kadınların evlilik uyumu ilişkisine etki eden değişkenler ve alt boyutları değerlendirilecektir.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz takdirde anket araştırmacı tarafından yüz yüze iletişim yöntemiyle doldurulacaktır. Bu formu imzalayarak araştırmaya katılım için onay vermiş olacaksınız. Bununla birlikte kimlik bilgileriniz çalışmanın herhangi bir aşamasında kullanılmayacaktır. Doldurduğunuz anketlere verdiğiniz cevaplar ve her türlü bilgi yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Bilgileriniz hiçbir kimse ile ya da ticari bir amaç için paylaşılmayacaktır

Araştırmaya katılım gönüllük esasına dayalı olduğu için herhangi bir cezai yaptırım ve zorunluluk yoktur.

Teşekkür ederim.

<i>Gönüllü İmza:</i>	
<i>Tarih:</i>	

<i>Araştırmacı Adı Soyadı:</i> <i>Müzeyyen Gökteş Karakurt</i>	<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi</i>	

EK.2 GEBE BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar; Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandığınızdan emin olun.

Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Kaç yaşındasınız?
- 2.Eşiniz Kaç Yaşında?
- 3.Mesleğiniz:
- 4.Eşinizin Mesleği:.....
5. Eğitim durumunuz nedir?
 İlkokul terk İlkokul mezunu Ortaokul terk Ortaokul mezunu
 Lise terk Lise mezunu Üniversite veya yüksek okul mezunu Lisans Üstü
6. Eşinizin eğitim durumu nedir?
 İlkokul terk İlkokul mezunu Ortaokul terk Ortaokul mezunu
 Lise terk Lise mezunu Üniversite veya yüksek okul mezunu Lisans Üstü
7. Ailenizin aylık geliri nedir?
 1.500 TL ve altı 1.500-2.000 TL arası 2.001-2.500 TL arası
 2.501-3.000 TL arası 3.000 TL üzeri
- 8.Kaç Yaşında Evlendiniz?.....
9. Kaç yıllık evlisiniz?,
10. Eşiniz ile nasıl evlendiniz?
 Görücü usulü Anlaşarak/isteyerek Kaçarak İstemeyerek/aile baskısı
 Akraba evliliği
11. Eşiniz ile akrabalığınız var mı?
 Hayır Evet, akrabalık derecenizi belirtiniz:.....

12. Evliliğinizden memnun musunuz?
 Evet Hayır
13. Eşinizle sorumlulukları paylaşıyor mısınız?
 Evet Hayır
14. İlk Gebelik Yaşınız?.....
15. Kaç haftalık gebesiniz?.....
16. Çocuk sahibi olmaya eşiniz ile birlikte planlayarak/isteyerek mi karar verdiniz?
 Hayır Evet
17. Gebe olduğunuzu ilk öğrendiğinizde ne hissettiniz?
 Üzüntü Mutluluk Kaygı
18. Gebeliğinizde en çok destek ve yardım almak istediğiniz kişi/kişiler kimdir?
 Eşiniz Aileniz Eşinizin ailesi Arkadaşlarınız
19. Gebelikte eşinizden aldığınız destekten memnun musunuz?
 Evet Hayır
20. Şimdiki gebeliğiniz eşinizle olan ilişkinizi nasıl etkiledi?
 Olumlu Olumsuz Etkilemedi

Katılımınız için teşekkür ederim.

EK 3. GEBELİKTE PSİKOSOSYAL SAĞLIĞI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Tarih: _____

Gebelik haftası/ayı: _____

Bir bebeğe sahip olmak sizin ve ailenizin yaşamında genellikle önemli bir süreçtir ve bu süreç geçmişten bu güne kadar olan yaşamsal deneyimlerinizden ve şu anda var olan mevcut durumunuzdan etkilenecektir. Gebelik süreci ve buna bağlı değişikliklerden etkilenme düzeyi kadının kendi, eşi ya da ailesel faktörlerden dolayı bireysel farklılıklar gösterecektir.

Bu form gebe kadınların duygu ve düşüncelerini ifade edebilmelerine olanak sağlayarak içinde bulunduğu durumu ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Aşağıdaki soruları içinde bulunduğunuz bu süreçteki genel durumunuza, duygu, düşünce ve hissettiklerinize göre size en uygun olacak şekilde ve doğru olarak cevaplayınız. Yanıtlarınız gizli tutulacak olup, bilimsel amaçlı ve size destek sağlamak üzere sadece araştırmacı tarafından kullanılacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

<i>Aşağıdaki maddeler “çok fazla”dan “hiç” ifadesine kadar derecelendirilmiştir. Lütfen her bir maddede sizin duygu, düşünce ve genel durumunuzu en iyi- en uygun olarak tanımlayan ifadeyi işaretleyiniz</i>					
	Çok fazla	fazla	Orta	Az	Hiç
1. Gebeliğinizin planlı/istenen bir gebelik olduğuna ilişkin inancınız					
2. Gebe olduğunuzu öğrendiğinizdeki mutluluk düzeyiniz					
3. Gebeliğinize ilişkin şu andaki mutluluk düzeyiniz					

4. Gebeliğinizde yaşadığınız sorun/sıkıntılarınız					
5. Eşinizin gebeliğinizle ilgili mutluluk düzeyi					
6. Eşinizin gebeliğinizde size gösterdiği ilgi					
7. Ailelerinizin gebeliğinize yönelik davranışlarının sizi olumsuz etkilemesi					
8. Gebeliğinizde eşinizin sizi her yönden desteklediği/ destekleyeceği inancınız					
9. Gebeliğinizde duygusal destek ihtiyacınız					
10. Gebeliğinize yönelik endişe/ stres düzeyiniz					
11. Anne olmaya yönelik endişe/ stres düzeyiniz					
12. Gebeliğinize ya da anne olmanıza yönelik korku/panik duygusu					
13. Gebeliğinizden dolayı yaşamınızdaki değişim düzeyi					
14. Gebeliğinizden dolayı yaşamınızda yaptığınız değişikliklerden olumsuz etkilenme düzeyiniz					
15. Gebeliğinizde vücudunuzda oluşan değişikliklerin sizde yarattığı stres/kaygı düzeyi					
16. Doğumdan sonra bebeğinizin bakımında alabileceğiniz destek düzeyi					
17. Doğumdan sonra kendi bakım ve ihtiyaçlarınızda alabileceğiniz destek düzeyi					
18. Evlilik ilişkinizde kendinizi mutlu hissetme düzeyiniz					
19. Bebeğin doğumuyla birlikte evlilik ilişkinizin daha iyi olacağına inancınız					
20. Eşinizin size değer vermesi/ saygı göstermesi					
21. Evliliğinizin devamına ilişkin kaygı/korku düzeyiniz					

22. Eşinizden çekinme, korkma düzeyiniz					
23. Eşinizden fiziksel şiddet (itme, vurma vb.) görme					
24. Eşinizden sözel, psikolojik şiddet (aşağılama, hakaret, küçük düşürme vb.) görme					
25. Eşinizden cinsel şiddet (zorla cinsel ilişki, zarar verme vb) görme					
26. Eşinizin aile, akraba, arkadaş vb. ile görüşmelerinizi kısıtlaması					
27. Eşinizin sizi rahatsız eden/kaygılandırıcı zararlı alışkanlıkları (sigara, alkol, kumar vb)					
28. Şu anda yaşamınızdaki stres, sıkıntı düzeyi					
29. Şu anda maddi/ekonomik sorun yaşama durumunuz					
30. Gebelik öncesi veya şu anda tedavi gerektirecek düzeyde yaşadığınız psikolojik (ruhsal) sorunlar					
31. Kendi ailenizle ilişkilerinizin iyi olma düzeyi					
32. Eşinizin ailesiyle ilişkilerinizin iyi olma düzeyi					
33. Aileniz tarafından sevildiğiniz inancı					
34. Eşiniz tarafında sevildiğiniz inancı					
35. Ailenizin size her konuda destek olduğu/ olacağı düşüncesi					
36. Çocuğunuza iyi bir bakım verebilme kaygısı					
37. Çocuğunuza iyi bir gelecek sağlama kaygısı					
38. Eşinizin iyi bir baba (ilgili, sorumluluk sahibi vb.) olacağına yönelik kaygınız					
39. Doğumdan sonra sosyal yaşantınızın olumsuz etkileneceği endişesi					

40. Her şeyin kötü gittiği/gideceği düşüncesi (inancı)					
41. Nedenini bilemediğiniz sıkıntı, endişe, üzüntü, mutsuzluk hissi					
42. Gebeliğinizde rahat ve güvende olma hissiniz					
43. Gebeliğinizde sorunlarla baş etme yolu olarak sigara, alkol vb madde kullanmanız					
44. Gebeliğiniz nedeniyle iş yaşamınızda olumsuz değişikliklerin (<i>işinizi ya da işinizdeki statüyü kaybetme vb</i>) olduğuna/ olacağına ilişkin endişeniz					
45. Eşinizin iş değiştirme, bırakma ya da iş kaybı yaşamasına yönelik endişeniz					
46. Gebeliğiniz nedeniyle sosyal yaşamınızın (arkadaşlık, eğlence, gezi, tatil vb.)olumsuz etkileneceği/ etkilendiği inancınız					

Katılımınız için teşekkür ederim.

EK 4. EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

* * * * *

**Çok
Mutsuz**

Mutlu

**Çok
Mutlu**

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini yaklaşık olarak(**X**) şeklinde belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
3. Boş zaman etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
4. Duyguların ifadesi	()	()	()	()	()	()
5. Arkadaşlar	()	()	()	()	()	()
6. Cinsel ilişkiler	()	()	()	()	()	()

7. Toplumsal kurallara uyma(doğru, iyi veya uygun davranış)	()	()	()	()	()	()
8. Yaşam felsefesi	()	()	()	()	()	()
9. Eşin akrabalarıyla anlaşma	()	()	()	()	()	()

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın yanındaki kutucuğu (X) şeklinde işaretleyiniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

- () Erkeğin susması ile
- () Kadının susması ile
- () Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- () Hepsini
- () Bazılarını
- () Çok azını
- () Hiç birini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- () Dışarıda bir şeyler yapmayı
- () Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini yapmayı tercih eder?

- () Dışarıda bir şeyler yapmayı
- () Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- () Sık sık
- () Arada sırada
- () Çok seyrek
- () Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz;

- Aynı kişiyle evlenirdiniz
- Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
- Hiç evlenmediniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

- Hemen hemen hiçbir zaman
- Nadiren
- Çoğu konularda
- Her konuda

Katılımınız için teşekkür ederim.

ETİK KURUL/KOMİSYONİZNİ/MUAFİYETİ

T.C.
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARI

Toplantı Sayısı: 5

Toplantı Tarihi: 14.06.2019

Karar Sayısı: 2019/05/06 Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ'in "Aile Yaşam Döngüsünün 3. Evresindeki Ailelerde Anne Adayının Psikososyal Sağlığının Evlilik Uyumuna Etkisi " isimli araştırma projesi çalışması ile ilgili 13.06.2019 tarihli dilekçesi ve ekleri görüşüldü. Görüşme sonunda araştırma projesi çalışmasının Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ sorumluluğunda yürütülmesinin uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Sorumlu Araştırmacı : Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ

Yardımcı Araştırmacılar: Müzeyyen GÖKTAŞ

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

VAN İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - VAN İL SAĞLIK
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 18670582-044
Konu : Anket Araştırma İzin Talebi

VAN EDREMIT İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE

Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğünde Sosyal Hizmet Uzmanı olarak görev yapan Müzeyyen GÖKTAŞ' ın, Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ danışmanlığında yürüteceği " Aile Yaşam Döngüsünün 3. Evresindeki Ailelerde Anne Adayının Psikososyal Sağlığının Evlilik Uyumuna Etkisi" konulu çalışmayla ilgili başvurusu Müdürlüğümüz tarafından değerlendirilmiş olup uygun görülmüştür. Anket çalışması sonunda "sonuç raporu" nun iki nüsha halinde hazırlanıp Müdürlüğümüz Toplum Sağlığı ve Göç Birimine gönderilmesi hususunda;

Gereğini bilginize rica ederim.

e-İmzalıdır.
Doç.Dr. Mahmut
SÜNNETÇİOĞLU
İl Sağlık Müdürü

Ek:
Müzeyyen GÖKTAŞ Başvuru Formu.

Hıranıye Mahallesi İpekyolu Caddesi İkinciyan Kavşağı İpekyolu / Van İl Sağlık
Müdürlüğü

Telefon: Faks No: 04322160046

e-Posta: iklima.bayram@saglik.gov.tr İnternet Adresi: Dah.:1181

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden baa21673-83d6-4d3f-975e-422ec78691df koda ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için: İklima BAYRAM

BİRİM SORUMLUSU

Telefon No: 04322162117